

UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA POSLOVANJE ŽUPANIJSKE USTANOVE STOMATOLOŠKA POLIKLINIKA SPLIT

Jašić, Paulina

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:546669>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-26**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

DIPLOMSKI RAD

**UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA
POSLOVANJE ŽUPANIJSKE USTANOVE
STOMATOLOŠKA POLIKLINIKA SPLIT**

Mentor:

Izv. prof. dr. sc. Ivana Dropulić

Student:

Paulina Jašić, 2191318

Split, kolovoz, 2021.

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
1.1. Problem istraživanja i predmet istraživanja	1
1.2. Ciljevi istraživanja i istraživačka pitanja	3
1.3. Metode istraživanja	4
1.4. Doprinos istraživanja.....	4
1.5. Struktura diplomskog rada.....	5
2. UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA POSLOVANJE	6
2.1. Pojavljivanje virusa i njegova obilježja	6
2.2. Globalna recesija uzrokovana pandemijom.....	7
2.3. Pandemija korona virusa u Hrvatskoj i utjecaj na gospodarstvo	12
3. REGULATORNI OKVIR PRORAČUNSKOG RAČUNOVODSTVA	16
3.1. Zakonska regulativa u Republici Hrvatskoj	16
3.2. Značajke proračunskog računovodstva.....	18
3.3. Sadržaj računskog plana po razredima	19
3.4. Temeljni financijski izvještaji proračunskog računovodstva	21
4. TEHNIKE ANALIZE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	27
4.1. Horizontalna analiza izvještaja.....	27
4.2. Vertikalna analiza izvještaja.....	28
4.3. Financijski pokazatelji.....	28
5. ANALIZA POSLOVANJA ŽUPANIJSKE USTANOVE STOMATOLOŠKA POLIKLINIKA SPLIT	31
5.1. Opće podaci o Stomatološkoj poliklinici Split.....	31
5.2. Organizacija rada u vrijeme pandemije	32

5.3. Horizontalna analiza poslovanja	33
5.4. Vertikalna analiza poslovanja	39
5.5. Analiza putem financijskih pokazatelja.....	43
5.5.1. Pokazatelji likvidnosti	43
5.5.2. Pokazatelji zaduženosti.....	45
5.5.3. Odnos imovine i obveza	47
5.5.4. Pokazatelji aktivnosti.....	48
5.5.5. Pokazatelji ekonomičnosti.....	49
5.5.6. Financijska neto vrijednost i neto vrijednost	50
5.6. Planovi poslovanja u budućnosti	50
6. ZAKLJUČAK.....	52
LITERATURA	54
POPIS TABLICA	59
POPIS GRAFOVA	59
POPIS SLIKA.....	59
SAŽETAK.....	61
SUMMARY.....	62

1. UVOD

1.1. Problem istraživanja i predmet istraživanja

Krajem 2019. godine, virus nazvan SARS-CoV-2 (Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus-2), počeo se širiti među stanovništvom u Kini te je promijenio živote ljudi diljem svijeta. Riječ je o virusima koji cirkuliraju među životinjama no ako prijeđu na ljude onda se prenose s čovjeka na čovjeka. Vrijeme između izlaganja virusu i pojave simptoma traje između 2 i 14 dana. Infekcija u oko 80% slučajeva uzrokuje blagu bolest (bez pneumonije ili blaže upale pluća) i većina oboljelih se oporavlja, 14% ima težu bolest dok 6% ima teški oblik bolesti te se isti naziva COVID-19.¹ Brzina širenja zaraze je iznimno velika, a to potvrđuju i podaci u kojima je u Hrvatskoj krajem 2020. godine bilo 3.920 smrtnih slučajeva od virusa, a potvrđeni broj slučajeva zaraze iznosio je 210.837, dok je do srpnja 2021. bilo ukupno 361.759 potvrđenih slučajeva te 8.243 preminulih od virusa.²

Brojne zemlje su u proljeće 2020. godine uvele preventivne mjere i brojna ograničenja kako bi se zaustavilo naglo širenje zaraze te su se nastavile provoditi i u 2021. godini. Intenzitet mjera varirao je u odnosu na broj zaraženih i preminulih osoba. U početku se radilo o minimalnim naporima kao što je obvezno nošenje zaštitnih maski u zatvorenim prostorima, ograničen broj ljudi u zatvorenim prostorijama, smanjenje broja ljudi na javnim okupljanjima i sl. do onih restriktivnih kao što je zatvaranje objekata i policijski sat (ne i u Hrvatskoj).

Posljedice pojave virusa i brzo širenje među populacijom izazvalo je i veliku globalnu recesiju, ali i gospodarsku krizu u Hrvatskoj. Uglavnom se radi o lančanom efektu, jer ne postoji gospodarska grana koja globalnu recesiju u manjem ili većem intenzitetu nije osjetila. Krizu najviše osjeća SME segment (mikro, mali i srednji gospodarski subjekti), ali i uslužni sektor, dok kod velikih poduzeća to i nije pretjerano izraženo. Poslovni subjekti osjećaju ponajviše poteškoće koje su izražene kroz sklapanje novih poslova, dovršavanje ugovorenih i obavljanje postojećih poslova.³

¹ Hrvatski zavod za javno zdravstvo (2020): Pitanja i odgovori o bolesti uzrokovanoj novim korona virusom

² World Health Organizations (2020): Coronavirus disease (COVID-19)

³ Hrvatska gospodarska komora (2020): Poteškoće u poslovanju i korona virus, Zagreb

Kriza uzrokovana korona virusom je značajno utjecala na poslovanje gotovo svih sektora gospodarstva. Kod nekih se djelatnosti virus manifestirao kroz djelomični ili potpuni rad od kuće, dobar dio organizacija je otpustio jedan dio radnika zbog smanjenja obujma poslovanja, dok su poneki sektori iziskivali značajnu reorganizaciju poslovanja u vidu opstanka poduzeća. Stomatološka profesija, kao dio medicinske grane, morala se jako brzo prilagoditi 'novom normalnom'. U zubarskoj praksi je jako teško izbjeći bliski kontakt s pacijentima pa je proljetni lockdown za stomatologe označio nagli pad poslovanja.⁴

Korona virus se snažno odrazio na kretanje svjetskog gospodarstva pa je tako imao i velik utjecaj i u Hrvatskoj. Neki prognostičari čak najavljuju dugogodišnju veliku gospodarsku krizu uzrokovanu pojavom istog.⁵ Europska komisija je objavila jesensku gospodarsku prognozu europodručja u kojoj najavljuje u 2021. godini porast od 4,2 % i u 2022. godini porast od 3 %. Jesenska predviđanja rasta za europodručje i EU neznatno su viša za 2020. godinu, a niža za 2021. godinu u usporedbi s ljetnom gospodarskom prognozom u 2020. godini prema kojoj se predviđalo da će se gospodarstvo europodručja u 2020. smanjiti za 8,7 %, a u 2021. narasti za 6,1 %.⁶

Kriza je imala veliki utjecaj na poslovanje poduzeća jer su morala u velikoj mjeri reorganizirati svoje planove kako bi održavalo profitabilni kontinuitet poslovanja, ali i likvidnost. To se posebno odnosi na zdravstveni sektor u kojem su se dogodile velike promjene. Zdravstveni sektor je posebno bio na udaru zbog toga što je rizik od zaraze bio najveći, a pacijenti su se žalili i na to da su bili uskraćeni za dio usluga jer se zdravstveni sustav većinom fokusirao na borbu protiv virusa.

Medicinske ustanove se suočavaju s brojnim izazovima s obzirom na to da je upravo funkcioniranje zdravstvenog sustava od primarne važnosti za sigurnost pacijenata i suzbijanje virusa. Pojava virusa na pojedinom odjelu podrazumijeva automatsku izolaciju cijelog tima medicinskog osoblja i pacijenata istog odjela čime se smanjuje radna snaga te otežava borba protiv virusa SARS-CoV-2.⁷

⁴ Stomatološka poliklinika Apolonija (2020): Zbog korone se mijenjaju stomatološki pregledi, Zagreb

⁵ Lider Media (2020): Koronavirus u poslovnom svijetu: koje su posljedice i kako smanjiti rizik?, Zagreb

⁶ Europska komisija (2020): Gospodarske prognoze, https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/jobs-and-economy-during-coronavirus-pandemic_hr#gospodarske-prognoze

⁷ Dnevnik.hr (2020): Epidemiolog Dražen Jurković: "Nadam se da će situacija s epidemijom biti završena do početka ljeta iduće godine."

Stomatološka poliklinika Split je zdravstvena ustanova čija je djelatnost obavljanje specijalističko-konzilijarne stomatološke zdravstvene zaštite, dijagnostike i rehabilitacije te znanstveno-istraživački rad i edukacija kadrova. Ustanova pruža specijalističke usluge stanovnicima na području Splitsko-dalmatinske županije, čitave južne Hrvatske te dijela Bosne i Hercegovine.⁸ Kao takva predstavlja važnu instituciju za pružanje stomatoloških usluga na jugu Hrvatske. S obzirom na to da se radi o ustanovi zdravstvenog tipa, pojava virusa je značajno utjecala na tijek poslovanja, njegovu strukturu i planiranje istog, ali i na pružanje usluge i organizaciju poslovanja.

1.2. Ciljevi istraživanja i istraživačka pitanja

Cilj istraživanja je detaljno opisati i pokazati spremnost županijske ustanove Stomatološka poliklinika Split na situaciju prouzrokovanu virusom SARS-CoV-2. S obzirom na to da je riječ o medicinskoj ustanovi, promjene su se u velikoj mjeri referirale na poslovanje organizacije te je bilo neophodno reorganizirati daljnje poslovanje da bi ustanova mogla dalje raditi u novonastalim uvjetima. Objasnit će se koji model je Stomatološka poliklinika Split primijenila u fazi asimilacije s novonastalom situacijom te jesu li akcije i reorganizacije pridonijele istoj. Rad će obuhvatiti razdoblje od pojavljivanja virusa u Kini, njegova širenja po ostatku svijeta, proglašavanja globalne pandemije, sve do kraja 2020. godine, ali će se osvrnuti i na planove poslovanja ustanove u idućih nekoliko godina.

U ciljeve istraživanja se također uključuju odgovori na istraživačka pitanja na temelju kojih će se doći do zaključaka koje je sve posljedice (financijske i organizacijske) globalna pandemija ostavila na poslovanje Stomatološke poliklinike Split i na koji način će ista djelovati u budućnosti.

Empirijski dio rada će dati odgovor na ključna istraživačka pitanja:

- Je li korona virus utjecao na poslovanje Stomatološke poliklinike Split?
- Na koji način je korona virus utjecao na poslovanje Stomatološke poliklinike Split?

⁸ Stomatološka poliklinika Split: službena stranica

- Je li došlo do promjene financijskih rezultata i temeljnih financijskih pokazatelja u odnosu na prethodna razdoblja te kako se to odrazilo na poslovanje u odnosu na planirano?
- Je li došlo do naglog pada prihoda?
- Je li došlo do smanjivanja rashoda za zaposlene?
- Jesu li se promijenili planovi za iduća razdoblja?
- Je li županijska tvrtka Stomatološke poliklinike Split bila spremna i pokazala se otpornom na globalnu pandemiju uzrokovanu virusom SARS-CoV-2?

1.3. Metode istraživanja

Induktivna metoda je sustavna primjena induktivnog načina zaključivanja pomoću koje se dolazi do zaključka o općem sudu na temelju analize pojedinačnih činjenica.

Metoda analize obuhvaća proces znanstvenog istraživanja jednostavnih sastavnih dijelova i elemenata koji se dobiju raščlanjivanjem složenih pojmova, sudova i zaključaka.

Metoda klasifikacije podrazumijeva diobu općeg pojma na više posebnih pojmova, koje taj isti obuhvaća.

Metoda deskripcije se klasificira kao jednostavan sustav analiziranja ili predočavanja činjenica, procesa i predmeta u prirodi i društvu s ciljem lakšeg razumijevanja čitatelja.

Metoda kompilacije obuhvaća preuzimanje rezultata znanstvenoistraživačkog rada nekog drugog autora, odnosno tuđih opažanja, stavova, zaključaka i spoznaja.

Komparativna metoda podrazumijeva uspoređivanje istih ili srodnih činjenica kako bi se došlo do novih zaključaka.

Metoda rudarenja teksta (eng. *text mining*) spada pod postupke automatske analize podataka koje se nalaze u obliku prirodnog jezika u tekstu.⁹

⁹Čendo Metzinger T., and Toth, M. (2020): Metodologija istraživačkog rada za stručne studije, Veleučilište Velika Gorica, Velika Gorica

1.4. Doprinos istraživanja

Doprinos istraživanja rada sastoji se u tome što će se odgovoriti na definirana istraživačka pitanja na temelju prikupljenih informacija i analiza.

Sami odgovori na pitanja, kao i analiza poslovanja županijske ustanove Stomatološka poliklinika Split u novonastaloj situaciji prouzrokovanu virusom SARS-CoV-2, pomoći će u definiranju izazova u budućem poslovanju, ali i odgovaranju na potencijalne slične situacije u bližoj i daljoj budućnosti.

1.5. Struktura diplomskog rada

Diplomski rad će biti strukturiran u šest glavnih poglavlja te od dva dijela: teorijski i empirijski dio.

U uvodnom dijelu će se definirati problem i predmet istraživanja, postavljanje ciljeva istraživanja i istraživačka pitanja. Također će se u uvodnom dijelu obraditi metode i doprinos istraživanja.

Drugi dio će obuhvatiti razdoblje pojavljivanja virusa SARS-CoV-2 i dati teoretski osvrt o samom virusu. Nadalje, opisivat će se svijet u doba pandemije korona virusa i kako je došlo do globalne recesije uzrokovano istim te stanje u Hrvatskoj i utjecaj pandemije korona virusa na njeno gospodarstvo.

U trećem dijelu će se obraditi zakonska regulativa u Republici Hrvatskoj te teorijski aspekt i relevantne značajke proračunskog računovodstva.

U četvrtom dijelu će se dati teorijski pregled o tehnikama analize koji će se koristiti u radu, a sastojat će se o horizontalne i vertikalne analize bilance i izvještaja o prihodima i rashodima. Također će se definirati obilježja financijskih pokazatelja i dati prikaz svih pokazatelja koji će služiti za analizu u radu.

Peti dio će se sastojati od teorijskog i empirijskog istraživanja. Opisat će se opći podaci o Stomatološkoj poliklinici Split te o njejoj organizaciji rada u doba pandemije korona virusa. Analizirat će se vertikalna i horizontalna analiza te analiza pomoću financijskih pokazatelja poslovanja tvrtke. Također će se spomenuti i planovi u bližoj i daljoj budućnosti.

Zaključni dio će sadržavati sintezu teorijskih postavki i rezultata empirijskog dijela diplomskog rada.

2. UTJECAJ PANDEMIJE COVID-19 NA POSLOVANJE

2.1. Pojavljivanje virusa i njegova obilježja

Veliki dio svjetske prošlosti obilježen je pandemijama razno raznih virusa. Samo u 20. i 21. stoljeću svijet su tako pogodile pandemije španjolske gripe, svinjske gripe (H1N1), ptičje gripe, ali i HIV virusa.

Pandemije ostavljaju razorne posljedice na svjetsko gospodarstvo, uzrokuju smrt milijuna ljudi, a snažno utječu i na funkcioniranje društva.

Jedna od vrsta virusa koja utječe na izbijanje epidemija i pandemija su i koronavirusi, a među njima je i posljednji koronavirus koji je uzrokovao aktualnu pandemiju.

Općenito govoreći, korona virusi uglavnom cirkuliraju među životinjama, ali isto tako postoji vjerojatnost prijenosa virusa na ljude. Nakon što se virus prenese sa životinje na čovjeka, isti se dalje prenosi s čovjeka na čovjeka.

Koronavirus se pojavio krajem 2019. godine u Kini te je nazvan SARS-CoV-2. Riječ je o novom soju koronavirusa koji ranije nije bio otkriven kod ljudi. Bolest uzrokovana novim koronavirusom se naziva COVID-2019. Procjenjuje se da vrijeme inkubacije koronavirusa (vrijeme između izlaganja virusu i pojave prvih simptoma) traje između 2 i 12 dana. Iako su ljudi najzarazniji kada imaju simptome nalik gripi, postoje naznake da su poneki ljudi razviju asimptomatski oblik korona virusa, tj. da mogu prenijeti virus, a da nemaju simptome.¹⁰ S druge strane, može se pojaviti upala pluća različitih intenziteta (od blagih do teških) te stanja opasnih

¹⁰ Hrvatski zavod za javno zdravstvo (2021): Koronavirus.hr, Činjenice o koronavirusu, [Internet], raspoloživo na: <https://www.koronavirus.hr/sto-moram-znati/o-bolesti/cinjenice-o-koronavirusu/55>

po život, poput šoka, otežanog disanja s akutnim respiratornim distresnim sindromom (ARDS) i oštećenja brojnih organa (višeorgansko zatajenje) koji mogu dovesti i do smrtnog ishoda.¹¹

Simptomi uzrokovani virusom SARS-CoV-2 variraju od osobe do osobe, dok se glavni simptomi bolesti pojavljuju kod velikog broja zaraženih. Indikatori koji ukazuju da je osoba zaražena su najčešće povišena tjelesna temperatura, kašalj, gubitak osjeta okusa i mirisa, glavobolja, umor i opća slabost, bolovi u mišićima te otežano disanje. Ne moraju se svi simptomi pojaviti da bi osoba odavala sumnju da je zaražena. Većina zahvaćene populacije doživjet će blagu do umjerenu respiratornu bolest i oporaviti se bez potrebe za posebnim liječenjem. Stariji ljudi i oni s osnovnim medicinskim problemima poput dijabetesa, kroničnih bolesti dišnog sustava, karcinoma i kardiovaskularnih bolesti vjerojatnije će razviti ozbiljne bolesti.

Najbolji način za sprječavanje i usporavanje širenja virusa je dobro informiranje o virusu COVID-19, bolesti koju uzrokuje i načinu na koji se širi te prevencija. Preventivne mjere podrazumijevaju nošenje maski u zatvorenim prostorijama, često i temeljito pranje ruku sapunom i vodom najmanje 20 sekundi ili dezinficijensom koji sadrži najmanje 60% alkohola, održavanje sigurnosnog razmaka na javnim mjestima, poštivanje državnih mjera donesenih za određeni period u svrhu suzbijanja virus te cijepljenje.¹²

Veći dio svijeta je kroz 2020. godinu, ali i 2021. godinu provodio različite vrste borbe protiv širenja koronavirusa. Mjere su bile negdje liberalnije (od samo preporuka za držanjem fizičkog razmaka i zabrana većih okupljanja), a većina država se u barem jednom razdoblju poslužila i oštrim protupandemijskim mjerama.

Svijet je tako nakon dugo vremena doživio i uvođenje karantene i općeg društvenog "lockdowna". Mjesecima su tako bili zatvoreni dućani, trgovački centri, ugostiteljski objekti, teretane, crkve, škole, pa i velik broj radnih mjesta. Sve je to imalo i očekivan utjecaj na svjetsko gospodarstvo.

Hrvatska je također na proljeće 2020. godine provodila izuzetno oštre mjere koje bi mogli označiti i kao jedne od najoštrijih mjera među europskim državama, ali na ljeto i jesen 2020. godine općenito se smatralo kako Hrvatska vodi jednu od liberalnijih politika borbe protiv

¹¹PLIVAzdravlje (2021): COVID-19 upala pluća, [Internet], raspoloživo na: <https://www.plivazdravlje.hr/aktualno/clanak/34684/COVID-19-upala-pluca.html>

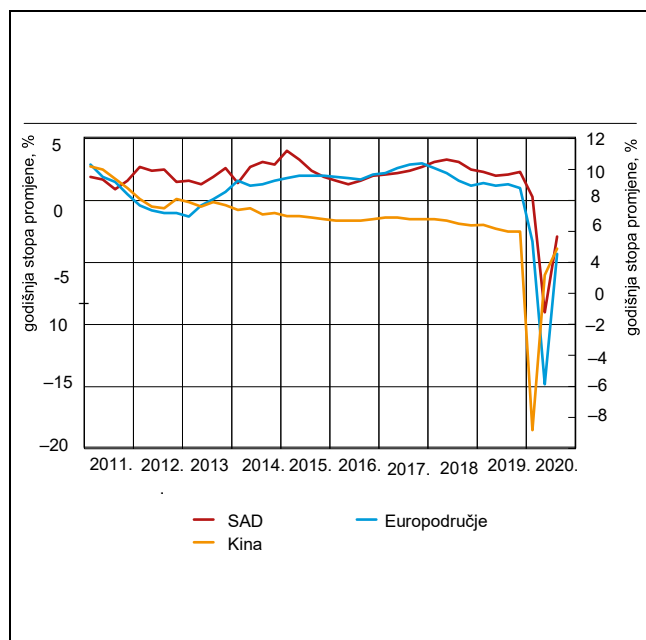
¹²World Health organizations (2020): Coronavirus disease (COVID-19), Geneva, raspoloživo na: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19>

pandemije.¹³ Ipak je na samom kraju studenoga 2020. godine uveden oštriji set mjera te su se ponovno zatvorili ugostiteljski objekti, teretane, a uvedene su i snažnije zabrane javnog okupljanja. Navedene mjere trajale su do proljeća 2021. godine.

2.2. Globalna recesija uzrokovana pandemijom

Globalna pandemija koronavirusa utjecala je snažno na svjetsko gospodarstvo u 2020. godini, ali će imati utjecaj i na idućih nekoliko godina.

Svjetska ekonomija doživjela je najdublju kontrakciju još od Drugog svjetskog rata u prvih devet mjeseci 2020. godine. Pritom je pogoršanje kretanja bilo različitog intenziteta u dijelovima svijeta, s obzirom na drugačiju epidemiološku situaciju, kao i vrijeme uvođenja epidemioloških mjera.

Slika 1: Kretanje gospodarstava odabranih tržišta

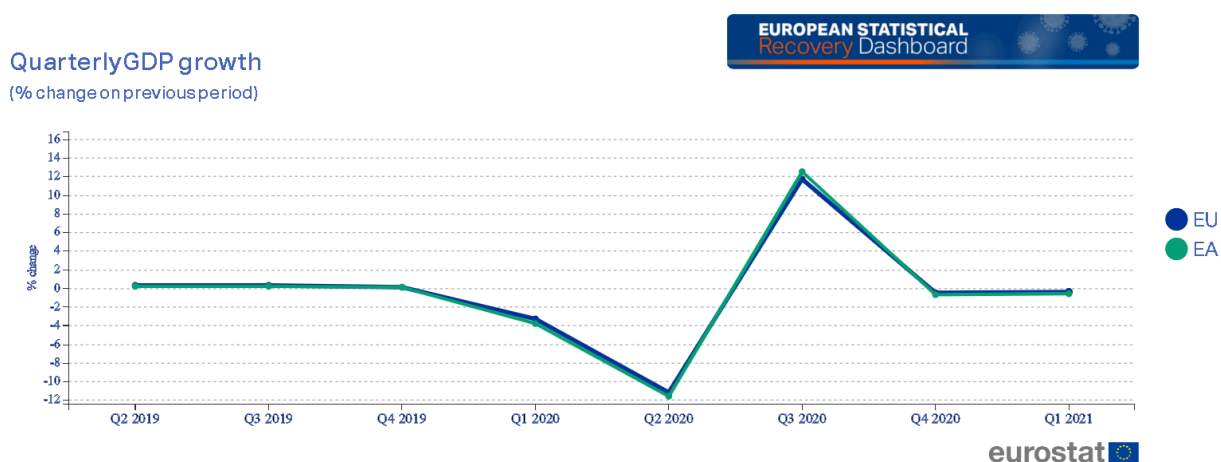
Izvori: Eurostat; BEA; NBS; MMF

Kina je država u kojoj se početno i proširio koronavirus. Kinesko gospodarstvo doživjelo je snažan pad u prvom tromjesečju, no već u iduća tri mjeseca ponovno bilježi napredak, odnosno

¹³University of Oxford (2021): Oxford COVID-19 Government Response Tracker, [Internet], raspoloživo na: <https://covidtracker.bsg.ox.ac.uk/>

ostvaruje pozitivnu godišnju stopu promjene realnog BDP-a te se oporavak dodatno ubrzao u sljedećim ljetnim mjesecima. S druge strane, epidemija korona virusa se u drugim dijelovima svijeta proširila nedugo nakon pa se ekonomski pad najsnažnije osjetio u drugom tromjesečju, posebice u SAD-u i eurozoni. Gospodarstvo EU je u 2020. godini doseglo značajan pad u iznosu od 6,1%. Najpogođenije su bile južne zemlje članice i to zbog uslužnog sektora iz kojeg znatan dio aktivnosti proizlazi.¹⁴

Zatim je uslijedila faza snažnog gospodarskog oporavka u trećem tromjesečju i to zbog poboljšanja epidemiološke situacije i ublažavanja mnogih restriktivnih mjera i u SAD-u i u europodručju, no bez obzira na to gospodarska aktivnost je i dalje bila ispod razine u kojoj je bila prije krize.¹⁵ Vrijedi spomenuti i kako su na oporavak gospodarstva znatno utjecali i veliki fiskalni paketi mjereni u milijardama dolara i eura, a koji su se donosili na razini savezne razine vlasti u SAD-u i Europske unije.¹⁶

Slika 2: Tromjesečni rast BDP-a EU i europodručja

Izvor: Eurostat

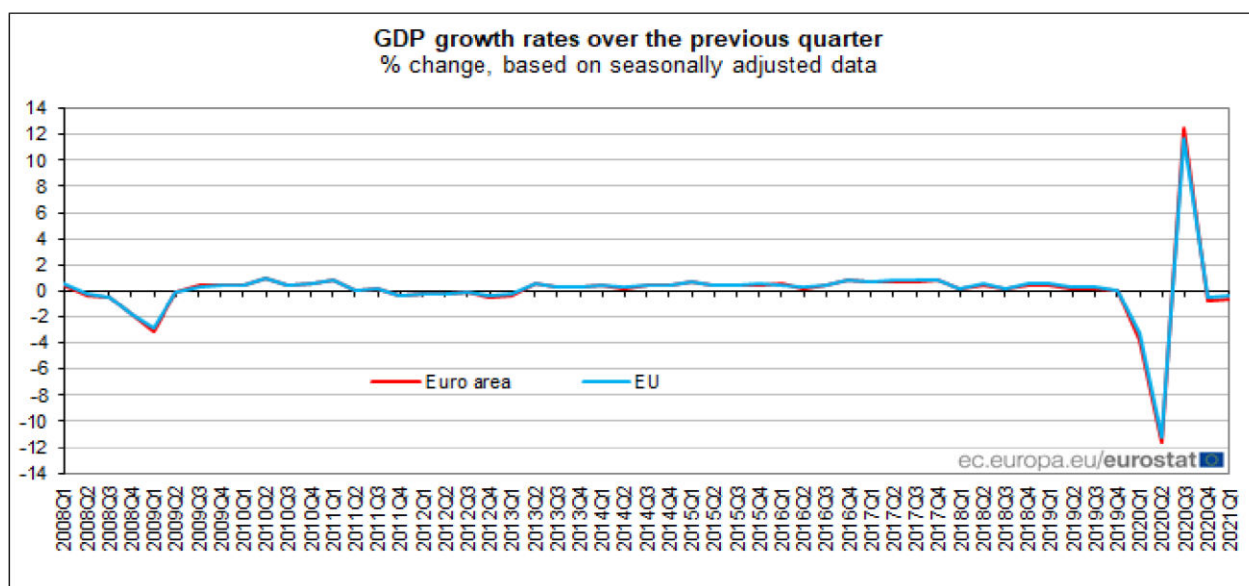
Nakon dramatičnog gospodarskog pada u prvom tromjesečju, realni BDP europodručja pao je za 11,8 % u drugom tromjesečju, što je manje od očekivanih projekcija stručnjaka Eurosustava iz lipnja 2020.godine. Takav dotad nezabilježeni pad aktivnosti je posljedica nepovoljnog utjecaja strogih mjera blokade koje su sredinom ožujka uvedene u većini država europodručja radi

¹⁴ Republika Hrvatska (2021): Program konvergencije Republike Hrvatske za razdoblje od 2022.-2024., Zagreb, str.7

¹⁵ Hrvatska narodna banka (2020): Markoekonomska kretanja i prognoze, Direkcija za izdavačku djelatnost, Zagreb, str.5

¹⁶ European Union: An official website of the European Union, [Internet], raspoloživo na: https://europa.eu/next-generation-eu/index_en

suzbijanja širenja virusa. Taj je utjecaj kasnije ublažen postupnim popuštanjem mjera počevši od svibnja iste godine nadalje te promjenom ponašanja u sklopu odgovora na pandemiju. Visokofrekventni pokazatelji u realnom vremenu su postupno počeli jačati u svibnju. Za posljedicu je uslijedio snažan, premda ne i potpun oporavak BDP-a.¹⁷ Gospodarstvo članica EU zabilježilo je snažan rast u trećem tromjesečju 2020.godine te se gospodarska aktivnost ponovno smanjila u četvrtom tromjesečju, jer je zbog drugog vala pandemije došlo do ponovnog uvođenja mjera za suzbijanje širenja zaraze. Budući da su te mjere ostale i dalje na snazi, gospodarstvo EU-a i europodručja nastavile su trend smanjivanja rasta u prvom tromjesečju 2021.godine.¹⁸

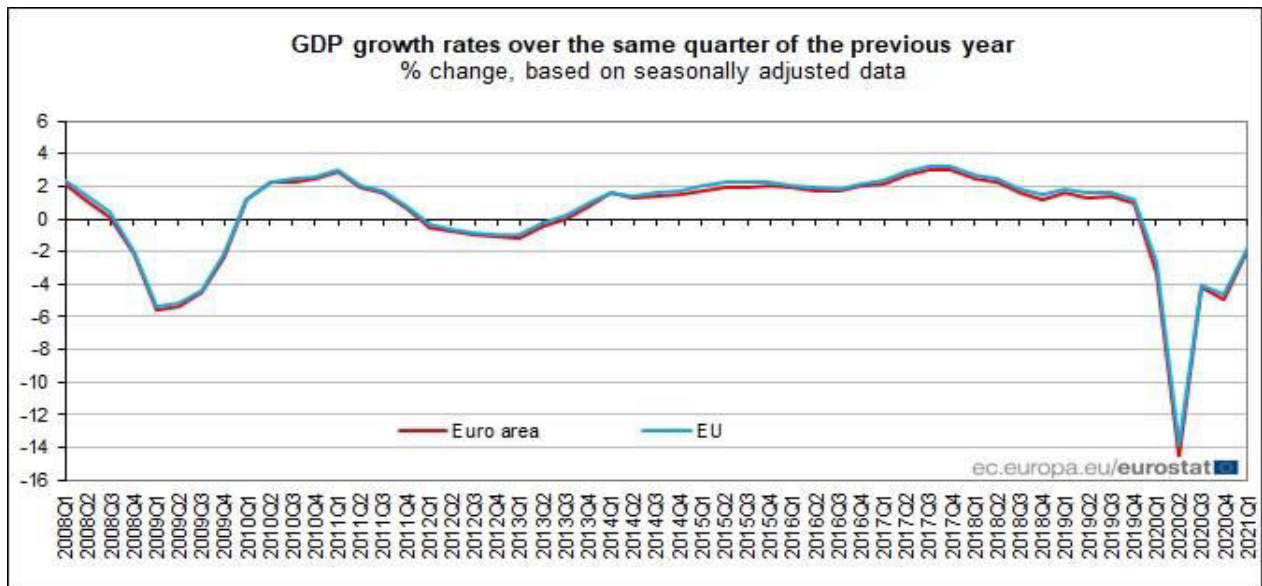

Slika 3: Stope rasta BDP-a prethodnog kvartala, postotne promjene na temelju sezonskih prilagođenih podataka

Izvor: Eurostat

¹⁷ Europska središnja banka (ESB) (2020): Makroekonomske projekcije, raspoloživo na: [Makroekonomske projekcije stručnjaka ESB-a za europodručje, rujan 2020. \(europa.eu\)](https://www.esb.europa.eu/~/media/2020/07/12/projections_en.pdf)

¹⁸ Europska komisija (2021): Zimska gospodarska prognoza 2021, raspoloživo na: [Zimska gospodarska prognoza 2021.: Pred nama je teška zima, ali se vidi svjetlo na kraju tunela \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/~/media/2021/01/2021-winter-forecast_en.pdf)

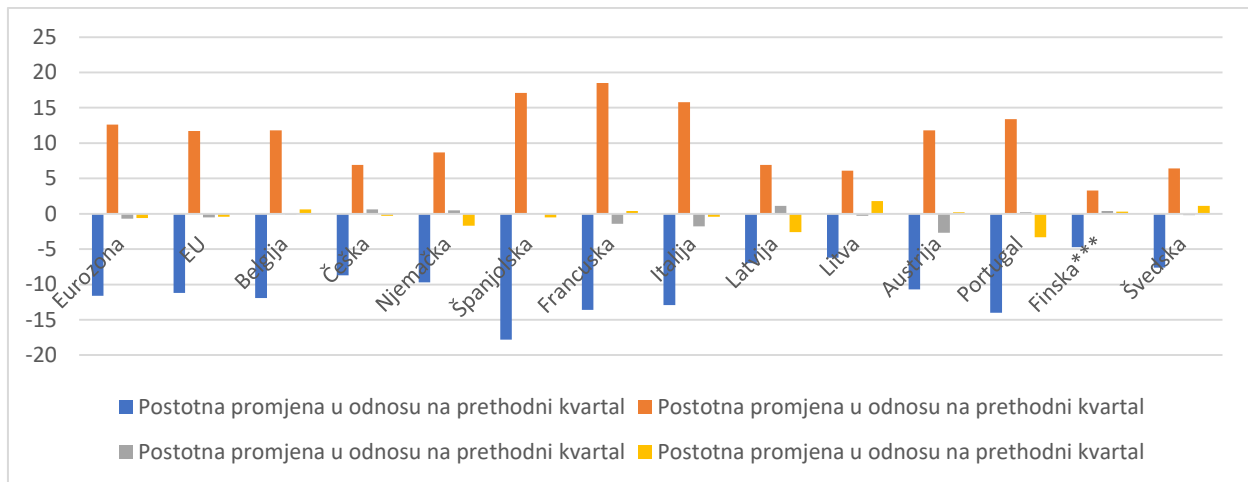
Slika 4: Stopa rasta BDP-a u odnos na isti kvartal prethodne godine, postotne promjene na temelju sezonskih prilagođenih podataka

Izvor: Eurostat

BDP se u prva tri mjeseca 2020. godine smanjio za 0,6 postotnih poena u eurozoni te za 0,4 postotnih poena u EU u usporedbi s prethodnim kvartalom. Najoštriji pad zabilježen je u drugom tromjesečju 2020. godine koji je iznosio -11,6% u eurozoni i -11,2% u EU. Nadalje, slijedi oporavak u trećem tromjesečju koji doseže raspon od 12,5 % za eurozonu te 11,7% za EU. Zbog restriktivnih mjera je uslijedio još jedan pad u četvrtom tromjesečju u iznosu od -0,7% za eurozonu i -0,5% na području EU.¹⁹

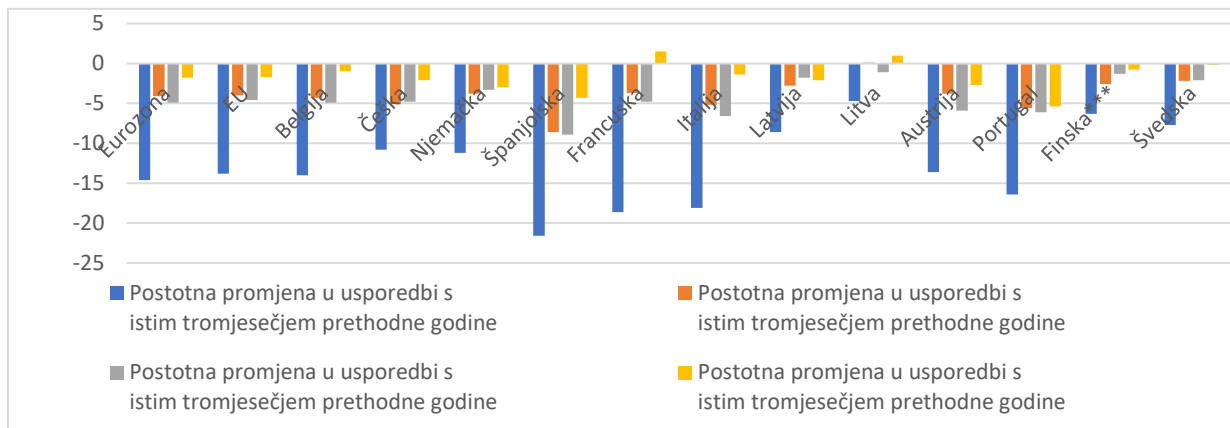
Graf 1: Stopa rasta BDP-a

¹⁹ Eurostat (2021): Euroindicators, raspoloživo na: [bf5d61eb-d36f-7fb4-97c8-a9ac2ae134cc \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat)

Izvor: izrada autora prema Eurostatu

Graf 2: Stopa rasta BDP-a u usporedbi s istim tromjesečjem prethodne godine

Izvor: izrada autora prema Eurostatu

Za prva tri mjeseca 2021. godine najveći pad u odnosu na prethodno tromjesečje bilježi Portugal (-3,3%). Odmah iza njega slijede Latvija (-2,6%) i Njemačka (-2,7%). Najveći rast postižu Litva (1,8%) i Švedska (1,1%). Međugodišnje stope rasta su bile negativne za sve zemlje osim za Francusku koja bilježi rast od 1,5 postotnih poena te Litvu s 1 postotnih poena.²⁰

2.3. Pandemija korona virusa u Hrvatskoj i utjecaj na gospodarstvo

²⁰ Eurostat (2021): Euroindicators, raspoloživo na: [bf5d61eb-d36f-7fb4-97c8-a9ac2ae134cc \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1)

Pandemija korona virusa utjecala je na sve zemlje članice Europske unije, ponajviše na one koje velikim dijelom ovisi o turizmu. Hrvatska se svrstala među tri najpogođenije zemlje.²¹

Sljedeća tablica daje uvid u komparaciju broja slučajeva u Hrvatskoj i u svijetu, kao i broj oporavljenih i preminulih osoba. Statistički podaci do srpnja 2021. pokazuju da se od 361.759 osoba zaraženih osoba u Hrvatskoj 97% pacijenata oporavilo i 2% umrlo. Svijet broji 91% oporavljenih osoba i 2% umrlih na 191.736.026 zabilježenih slučajeva zaraze korona virusom.

Tablica 1: Usporedba koronavirusa u Hrvatskoj i svijetu

	Slučajevi	Oporavljeni	Preminuli
Hrvatska	361.759	352.777	8.243
Svijet	191.736.026	174.586.391	4.113.080

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U 2020. godini su zaustavljena pozitivna kretanja ekonomske aktivnosti koje je Hrvatska bilježila tijekom prethodnih pet godina. Također je u istoj godini zabilježen najveći realni pad hrvatskog BDP-a u povijesti u iznosu od 8,0%. Pritom su i domaća i inozemna potražnja imale snažan negativan utjecaj na kretanje BDP-a, dok su kategorije promjena zaliha pozitivno doprinijele kretanju BDP-a.²²

Jedna od ekonomskih anomalija u Hrvatskoj je ta što je udio turizma u BDP-u prevelik pa je upravo uvođenje restriktivnih epidemioloških mjera za vrijeme turističke sezone označio i jak udarac na državni proračun. U prvih jedanaest mjeseci 2020. godine je zabilježeno preko 62% manje turističkih dolazaka te 50% manje broja noćenja u odnosu na 2019.godinu.²³

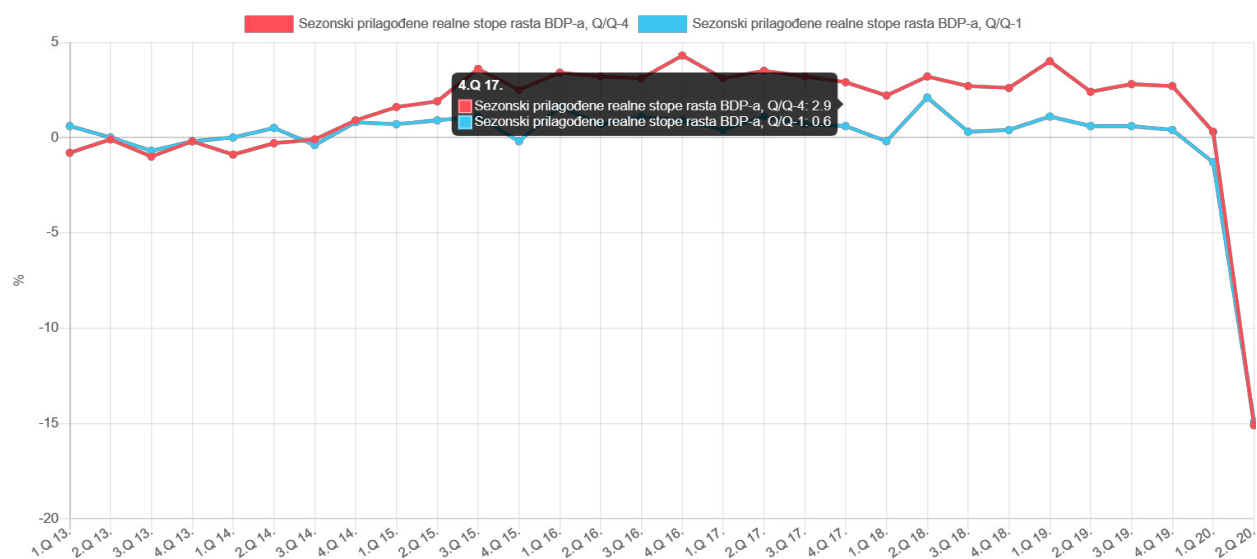
Tromjesečni BDP je u drugom tromjesečju 2020.godine realno manji za 15,1% u odnosu na isto tromjesečje 2019.godine. Riječ je o najvećem realnom padu BDP-a od 1995. godine, otkako se počela provoditi tromjesečna procjena BDP-a. Realni pad ostvaren je u svim komponentama BDP-a s rashodne strane, osim u potrošnji opće države, koja ostvaruje blagi porast.²⁴

²¹ Poslovni.hr/Fina (2020): Hrvatska među tri najpogođenija gospodarstva u EU, prve dvije poharala je korona, [Internet], raspoloživo na: [Hrvatska među tri najpogođenija gospodarstva u EU, prve dvije poharala je korona - Poslovni dnevnik](#)

²² Republika Hrvatska (2021): Program konvergencije Republike Hrvatske za razdoblje od 2022.-2024., Zagreb, str.8

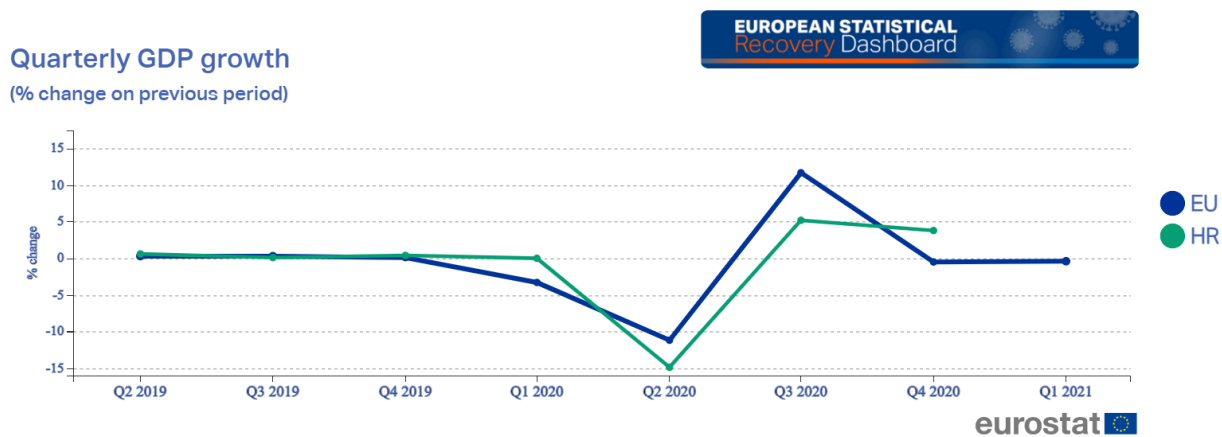
²³ Hrvatska udruga poslodavaca (2020): Hrvatsko gospodarstvo u 2020. i očekivanja za 2021., Zagreb, str.11

²⁴ Državni zavod za statistiku (2020): PRVA PROCJENA TROMJESEČNOG BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA za drugo tromjesečje 2020.,[Internet], raspoloživo na: https://www.dzs.hr/Hrv/Covid-19/bdp_2_q.html

Slika 5: Sezonski prilagođene stope rasta tromjesečnog BDP-a

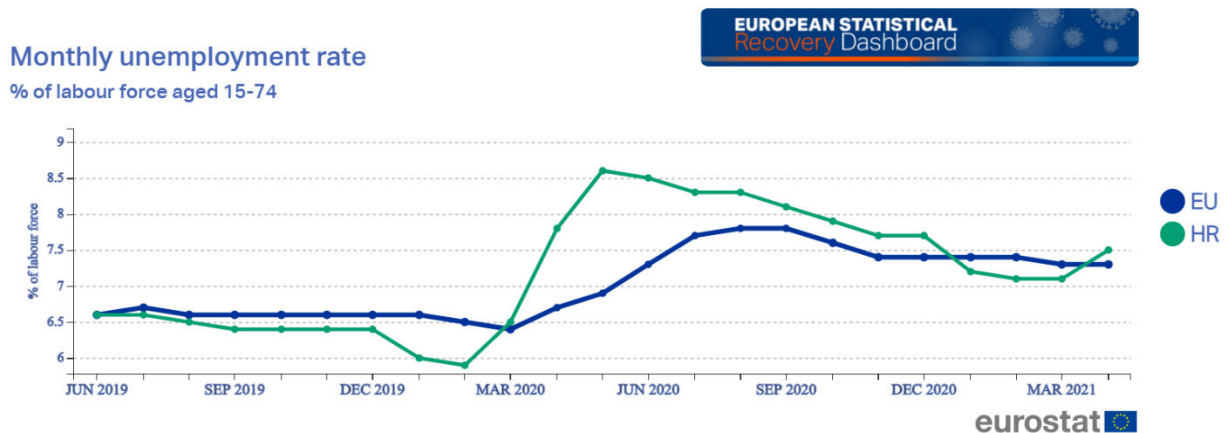
Izvor: Državni zavod za statistiku

Slika 6: Kvartalni rast BDP-a

Izvor: Eurostat

Na gospodarska kretanja se ponajviše odrazila bolja epidemiološka situacija u trećem tromjesečju 2020.godine pa je došlo i do povećanja realnog BDP-a ostvarenog na tromjesečnoj razini, nakon snažnog pada postignutog u drugom tromjesečju. Međutim, uslijedilo je snažno usporavanje oporavka s obzirom na daljnji nepovoljni razvoj epidemiološke situacije.²⁵

Slika 7: Mjesečna stopa nezaposlenosti

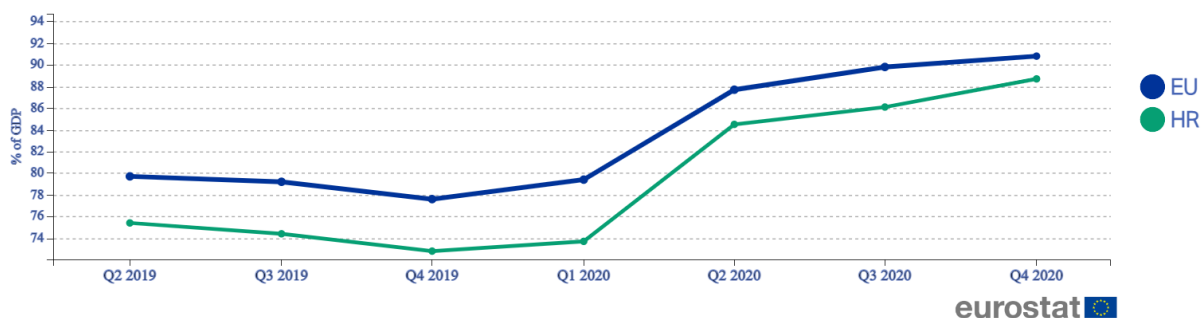
Izvor: Eurostat

U veljači 2020. na području Republike Hrvatske je bilo 5,9% nezaposlene radne snage u dobi od 15-74 godine, a na europodručju promatranog razdoblja 6,5%. Posljedično s pojavljivanjem virusa i njegovim širenjem stopa nezaposlenosti je rapidno rasla te se Hrvatska suočila s najvećom stopom nezaposlenosti u svibnju 2020. kada je zabilježeno 8,6% nezaposlene radne snage u dobi od 15-74 godine. Područje eurozone u analiziranom razdoblju bilježi 6,9% istih. U veljači 2021. je uslijedio pad broja nezaposlenih, ali ne kao u istom razdoblju prošle godine te je postotak iznosio 7,1%, a u području eurozone 7,4%. Postupno dolazi do pogoršanja pa je u travnju 2021. nezaposlene radne snage bilo 7,5%, a na području eurozone 7,3%.

²⁵ Hrvatska narodna banka (2020): Markoekonomska kretanja i prognoze, Direkcija za izdavačku djelatnost, Zagreb, str.3

Quarterly general government gross debt % of GDP

EUROPEAN STATISTICAL
Recovery Dashboard

Slika 8: Kvartalnog kretanje javnog duga

Izvor: Eurostat

U 2019. postotno kretanje javnog duga u BDP-u za područje eurozone pa tako i za Hrvatsku pratilo je pozitivan trend u smanjivanju javnog duga u BDP-u pa je tako u drugom kvartalu 2019. za Hrvatsku taj postotak iznosio 75,4, a za eurozону 79,7. Četvrto tromjesečje 2019. bilježi kretanje javnog duga u BDP-u od 72,8%, dok eurozona za promatrano razdoblje bilježi 77,6%. S pojavom virusa i usljeđene pandemije već u prvom kvartalu 2020. taj postotak raste kako za Hrvatsku (73,7%), tako i za eurozону (79,4%). Najstrmoglaviji rast za područje Hrvatske je uslijedio za sljedeća tri mjeseca kada je javni dug u BDP-u iznosio 84,5%, a u eurozoni 87,7%. Uslijedilo je daljnje pogoršanje, ali ne u tolikim ekstremitetima pa je u četvrtom kvartalu 2020. Hrvatska zabilježila javni dug u BDP-u u iznosu od 88,7%, a eurozona 90,8%.

3. REGULATORNI OKVIR PRORAČUNSKOG RAČUNOVODSTVA

3.1. Zakonska regulativa u Republici Hrvatskoj

„Proračunsko računovodstvo predstavlja računovodstveni sustav koji se odnosi na knjigovodstveno praćenje, analiziranje i izvještavanje o poslovnim događajima proračuna te proračunskih i izvanproračunskih korisnika.“²⁶

Zakonom o proračunu se definira i regulira pitanje planiranja, izrade, donošenja i izvršavanja proračuna ,upravljanja imovinom i dugovima, upravljanja javnim dugom, zaduživanja i jamstva, a isti se primjenjuje na:

²⁶ Narodne novine (2008): Zakon o proračunu, NN (87/2008), toč. 51

- državni proračun
- proračun jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
- proračunske korisnike državnog proračuna
- proračunske korisnike proračuna jedinica lokalne (regionalne) samouprave.

Glavne funkcije proračuna su:²⁷

- pregled ključnih ciljeva u fiskalnoj godini
- alat državi u pogledu utjecaja na ekonomsko stanje
- model kontrole pribavljanja i trošenja sredstava proračuna.

Proračun predstavlja dokument kojim se uređuju godišnji prihodi i primici, odnosno rashodi i izdaci te se isti donosi u skladu sa sljedećim načelima:²⁸

- **Načelo jedinstva i točnosti proračuna** - podrazumijeva iskazivanje prihoda i primitaka, rashoda i izdataka po bruto-načelu i te se financiranje rashoda, funkcija i programa proračunskih i izvanproračunskih korisnika koriste sredstvima u visini utvrđenoj proračunom.
- **Načelo jedne godine** - proračun donosi Sabor pa razdoblje proračunske godina započinje 1. siječnja sa završetkom od 31. prosinca kalendarske godine te ista vrijedi za tu proračunsku godinu. Uplaćeni prihodi i primici u proračun do kraja tekuće godine označavaju prihod proračuna tekuće godine.
- **Načelo uravnoteženosti** - pretpostavlja ravnotežu proračuna, tj. da suma prihoda i primitaka pokriva ukupne rashode i izdatke. Ukoliko dođe do nepredviđenih okolnosti pa se vrijednost rashoda i izdataka poveća uslijed tih istih okolnosti, proračun se mora dovesti u ravnotežu pronalaskom novih prihoda i primitaka, odnosno smanjenjem predviđenih rashoda i izdataka.
- **Načelo obračunske jedinice** - označava iskazivanje financijskih izvještaja te prihoda, primitaka, rashoda i izdataka u kunama.

²⁷ Narodne novine (2015): Zakon o proračunu, NN (87/08), čl.1-2

²⁸ Narodne novine (2008): Zakona o proračunu, NN 87/2008, čl.4-12, Zagreb

- **Načelo univerzalnosti** - za podmirenje svih rashoda i izdataka koriste se prihodi i primici osim ako Zakonom o izvršavanju državnog proračuna, odnosno odlukom o izvršavanju proračuna nije drugačije propisano.
- **Načelo specifikacije** - u proračunu svi prihodi i primici moraju biti izraženi prema izvorima i raspodijeljeni po ekonomskoj klasifikaciji. Također, rashodi i izdaci trebaju biti raspodijeljeni prema proračunskim klasifikacijama i uravnoteženi s prihodima i primicima.
- **Načelo dobrog financijskog upravljanja** - podrazumijeva korištenje sredstava proračuna u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja, a naročito u skladu s načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti.
- **Načelo transparentnosti** – nalaže da se proračun i projekcija, izmjene i dopune proračuna i projekcije te odluka o privremenom financiranju objavljuju u Narodnim novinama – službenom listu Republike Hrvatske.

Pravilnik o proračunskom računovodstvu doživio je promjene i izmjene koje su stupile na snagu u listopadu 2020., a odnose se na knjigovodstveno evidentiranje poslovnih događaja od 1. siječnja iste godine. Većina izmjena se dogodila prema napatku Državnog ureda za reviziju danih u Izvještaju o provedenoj reviziji Godišnjeg izvještaja o izvršenju Državnog proračuna za 2019. godinu. Neke od promjena su:²⁹

- **protestirana jamstva** - od 1.1.2021. se prikazuju u okviru razreda 3 -Rashodi poslovanja.
- **prijenosi temeljem EU sredstava** - u trenutku kad se primi sredstvo, isti se priznavaju kao prihodi.
- **analitičko knjigovodstvo kratkotrajne nefinancijske imovine (zaliha)** predstavlja obveznu pomoćnu knjigu u djelatnosti zdravstva te u obavljanju vlastite trgovačke i proizvođačke djelatnosti, dok drugi proračuni i proračunski korisnici nemaju tu obvezu.
- **račun**, u vidu knjigovodstvene isprave, **ne mora biti potpisan ako je** izrađen na način koji je uređen od strane poreznih propisa te isti sadržava ime i prezime osobe koja je odgovorna za njegovo izdavanje.

²⁹ Bičanić, N. (2020): Aktualnosti u proračunskom računovodstvu, Teb, [Internet], dostupno na: [Aktualnosti u proračunskom računovodstvu od 1.1.2021. | TEB poslovno savjetovanje](#)

3.2. Značajke proračunskog računovodstva

Pojam proračunski korisnik državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i regionalne samouprave podrazumijeva državno tijelo, ustanovu, vijeće manjinske samouprave, proračunski fond i mjesnu samoupravu kojima se sredstva za zaposlene i/ili materijalne rashode osiguravaju u proračunu. U izvanproračunske korisnike državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i regionalne samouprave ubrajaju se izvanproračunski fondovi, trgovačka društva i druge pravne osobe u kojima država, odnosno jedinica lokalne i regionalne samouprave ima prevladavajući učinak na upravljanje.³⁰

Proračunsko računovodstvo se temelji na vođenju knjigovodstva po načelima dvojnog knjigovodstva, a prema rasporedu računa iz Računskog plana. Korisnici proračunskog računovodstva dužni su u svom knjigovodstvu pružiti individualne podatke po vrsti prihoda, primitaka, rashoda i izdataka te su obvezni dostaviti podatke o imovini, obvezama i vlastitim izvorima.³¹

Pomoću proračunskog računovodstva se uređuju i popisuju poslovne knjige, knjigovodstvene isprave, sadržaj računskog plana, priznavanje prihoda i primitaka te rashoda i izdataka te ostale grane glede proračunskog računovodstva.³²

Obrada podataka u poslovnim knjigama se bazira na knjigovodstvenim ispravama koje moraju biti istinite, točne, pouzdane i prekontrolirane. Knjigovodstvenu ispravu prije knjiženja treba potpisati zakonski predstavnik ili osoba kojoj je isti dao ovlast.³³

Kod proračuna je važan socijalni aspekt kojemu je prvenstveno uloga u raspodjeli nacionalnoga dohotka radi osiguravanja podjednakih mogućnosti zadovoljavanja javnih potreba svakog pojedinca bez obzira na njegovu ekonomsku snagu.³⁴

3.3. Sadržaj računskog plana po razredima

³⁰ Narodne novine (2009): Pravilnik o utvrđivanju proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i regionalne samouprave, NN(128/09), čl. 2

³¹ Narodne novine (2014): Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu, NN (124/2014), čl.4

³² Narodne novine (2015): Zakon o proračunu, (87/08, 136/12 i 15/15), čl.97

³³ Ban, I. (2008): Računovodstvo škola, Mala poslovna škola, Trogir, str.7

³⁴ Katić, B., & Vidović, J. (2012): Nedostaci primjene proračunskog računovodstva u zdravstvenim ustanovama– primjer opće bolnice Zadar. *Ekonomska misao i praksa*, (2), 777-794., str.779

Proračun i proračunski korisni knjigovodstveno su, prema računskom planu proračuna, dužni po brojčanim oznakama i nazivima pojedinih računa izraziti imovinu, obveze i izvore vlasništva te prihode/primitke i rashode/izdatke.

Računi su podijeljeni na razrede, skupine, podskupine, odjeljke i osnovne račune.³⁵

U tablici 2 je prikazan računski plan koji se sastoji od deset razreda.

Tablica 2: Razredi u računskom planu

RAZRED	
Brojčana oznaka	Naziv
0	Nefinancijska imovina
1	Financijska imovina
2	Obveze
3	Rashodi poslovanja
4	Rashodi poslovanja
5	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova
6	Prihodi poslovanja
7	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine
8	Primici od financijske imovine i zaduživanja
9	Vlastiti izvori

Izvor: Skupina autora, Računovodstvo proračuna i proračunskih korisnika, III. izmijenjena i dopunjena naklada, RRIF Plus Zagreb, 2011., str. 126.

U razredima 0, 1, 2 i 9 se promatraju i kontroliraju promjene i stanje imovine, obveza i vlastitih izvora. Detaljan prikaz imovine i obveza baza je za izračun financijske neto vrijednosti (razlika između financijske imovine i obveza) i neto vrijednosti (razlika između ukupne imovine i obveza).

Razredi 3, 4, 5, 6, 7, 8 po ekonomskoj kategorizaciji služe za praćenje tekućih, kapitalnih i financijskih aktivnosti.³⁶

Razred 0 obuhvaća nefinancijsku imovinu u koju spadaju neproizvedena dugotrajna imovina, proizvedena dugotrajna imovina, plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti, sitni inventar, dugotrajna nefinancijska imovina u pripremi i proizvedena kratkotrajna imovina.

³⁵ Narodne novine (2014): Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu, NN (124/2014), čl.21

³⁶ Narodne novine (2014): Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu, NN (124/2014), čl.22

Razred 1 se sastoji od financijske imovinu u koju se ubrajaju novac u banci i blagajni, depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo, potraživanja za dane zajmove, vrijednosni papiri, dionice i udjeli u glavnici, potraživanja za prihode poslovanja, potraživanja od prodaje nefinancijske imovine te rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda (aktivna vremenska razgraničenja).

Razred 2 podrazumijeva obveze koje se sastavljene od obveza za rashode poslovanja, obveza za nabavu nefinancijske imovine, obveza za vrijednosne papire, obveza za kredite i zajmove i odgođeno plaćanje rashoda i prihoda budućih razdoblja (pasivna vremenska razgraničenja).

Razred 3 obuhvaća rashode poslovanja u koje spadaju rashodi za zaposlene, materijalni rashodi, financijski rashodi, subvencije, pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna, naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade i ostali rashodi.

Razred 4 uključuju rashode za nabavu nefinancijske imovine koji nastaju u procesu stjecanja nefinancijske imovine te se priznaju u trenutku nabave.

Razred 5 su izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova u koje spadaju izdaci za dane zajmove i depozite, ulaganja u vrijednosne papire, dionice i udjele u glavnici, otplata glavnice primljenih kredita i zajmova te otplata glavnice za izdane vrijednosne papire.

Razred 6 čine prihodi poslovanja koji se sastoje od prihoda od poreza, doprinosa, pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna, prihoda od imovine, prihoda od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada, prihoda od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihoda od donacija, prihoda od nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza i kazni, upravnih mjera i ostalih prihoda.

Razred 7 obuhvaća prihode od prodaje nefinancijske imovine.

Razred 8 predstavlja primitke od financijske imovine i zaduživanja koji se sastoje od primljenih povrata glavnice danih zajmova, povrata depozita, primitaka od izdanih vrijednosnih papira, primitaka od prodaje dionica i udjela u glavnici, primljenih kredita i zajmova te primitaka od prodaje vrijednosnih papira iz portfelja.

Razred 9 su vlastiti izvori koji sadrže vlastite izvore i ispravak vlastitih izvora, rezultat poslovanja, obračunate prihode poslovanja, obračunate prihode od prodaje nefinancijske imovine, rezerviranja te izvanbilančne zapise.³⁷

³⁷ Narodne novine (2014): Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu, NN (124/2014), čl.23.-79

3.4. Temeljni financijski izvještaji proračunskog računovodstva

Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor primjenjuju se na subjekte javnog sektora, odnosno na nacionalnu vladu, regionalnu (npr. državnu, županijsku i teritorijalnu) vladu, lokalne (npr. gradove, općine) samouprave i nevladine subjekte (npr. agencije, odbore, komisije), osim ako nije drugačije definirano odredbama pojedinih MRSJS.³⁸

MRSJS 1 precizira posebne namjene u svrhu udovoljavanja financijskim izvještajima jedinica javnog sektora:³⁹

- Prikupljanje podataka o izvorima, alokaciji i upotrebi financijskih resursa
- Dostavljanje podataka o načinu na koji jedinica financira svoju djelatnost i udovoljava novčanim zahtjevima
- Prikupljanje važnih informacija o procjeni sposobnosti jedinice za subvencioniranje njezinih aktivnosti i udovoljavanju obveza iste
- Prikupljanje informacija o financijskim uvjetima i promjenama u njima
- Zaprimanje zbirnih podataka ključnih u analizi mogućnosti (izvršenja) jedinice u području troškova usluga, efikasnosti i izvršenja.

Financijski izvještaji prezentiraju stanje tekućeg poslovanja, usporedbu rezultata s proračunom te procjena budućih tokova novca. Isti predstavljaju sponu poslovne jedinice s javnošću pa objavljene informaciju moraju biti vjerodostojne, istinite i sastavljene na temelju objektivnih, dokumentiranih podataka u skladu s računovodstvenim zakonima, pravilima i procedurama.⁴⁰

Pri prikazivanju financijskih izvješća moraju se poštovati sljedeća kvalitativna obilježja:

- Razumljivost
- Važnost
- Značajnost
- Pouzdanost

³⁸ Vašiček, V. (2015): Usklađenost financijskih izvještaja Proračuna i proračunskih korisnika u RH sa MRS za javni sektor. Ekonomski fakultet Zagreb, Zagreb

³⁹ Grupa autora (2015), Harmonizacija proračunskog računovodstva u Republici Hrvatskoj s međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor, Tim4pin, Zagreb, str.1

⁴⁰ HPB: Što pokazuju vaši financijski izvještaji, [Internet], dostupno na: [HPB - Što pokazuju vaši financijski izvještaji](#)

- Neutralnost
- Opreznost
- Potpunost
- Usporedivost
- Istinitost.

U tablici 3 su prikazana razdoblja sastavljanja financijskih izvještaja te rokovi za dostavu i predaju istih proračunskih i izvanproračunskih korisnika.

Tablica 3: Razdoblje sastavljanja financijskih izvješća

Izvještajno razdoblje	Financijski izvještaji	Rok za dostavu i predaja
1. siječnja - 30. lipnja	Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima	U roku od 10 dana po isteku izvještajnog razdoblja FINA-i
1. siječnja - 31. ožujka	Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima Izvještaj o obvezama Bilješke	U roku od 10 dana po isteku izvještajnog razdoblja Nadležnoj JPL(R)S, područnom uredu FINA-e
1. siječnja - 30. rujna	Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima	U roku od 10 dana po isteku izvještajnog razdoblja FINA-i
1. siječnja - 31. prosinca	Bilanca Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji Izvještaj o obvezama Bilješke	U roku od 30 dana po isteku izvještajnog razdoblja Nadležnoj JLP(R)S, nadležnom ministarstvu, nadležnom područnom uredu Državnog ureda za reviziju, područnom uredu FINA-e

Izvor: sistematizacija autora prema [Ministarstvo financija Republike Hrvatske - 2019 \(gov.hr\)](http://www.mfin.hr)

Financijski izvještaji u proračunskom računovodstvu su:⁴¹

- Bilanca na Obrascu: BIL
- Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima na Obrascu: PR-RAS
- Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji na Obrascu: RAS-funkcijski

⁴¹ Ministarstvo financija (2019): Okružnica o sastavljanju i predaji fin.izvještaja proračuna, pror. I izvanpror. Korisnika za I-XII 2019.,klasa 400-02/19-01/27, Zagreb

- Izvještaj o obvezama na Obrascu: OBVEZE
- Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza na Obrascu: P-VRIO
- Bilješke.

Bilanca predstavlja sustavni pregled imovine, obveza i kapitala na određeni dan.⁴² Bilanca se sastoji od dva dijela: aktive i pasive, na temelju kojih se utvrđuje financijski položaj promatranog poslovnog subjekta. Osnovno obilježje bilance je bilančna ravnoteža što znači da aktiva mora biti jednaka pasivi. Nadalje, preko izvještaja o financijskom položaju se prikazuje kako se imovina poslovnog subjekta financira preko obveza i glavnice.⁴³

Bilanca se objavljuje na Obrascu BIL u koji se upisuju sljedeći podaci:⁴⁴

- stupac 1 - broj računa iz računskog plana
- stupac 2 - naziv
- stupac 3 - AOP oznaka
- stupac 4 - stanje 1. siječnja godine za koju se sastavlja izvještaj odnosno na dan početka poslovanja u toku godine
- stupac 5 - stanje 31. prosinca godine za koju se sastavlja izvještaj odnosno na dan prestanka poslovanja
- stupac 6 - indeks promjene stanja.

Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima prikazuje podatke o prihodima, rashodima, promjenama na nefinancijskoj imovini i promjenama na financijskoj imovini i obvezama u jednom izvještajnom razdoblju.

Prihodi predstavljaju povećanje ekonomskih koristi (priljevi) tijekom obračunskog razdoblja, dok rashodi predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi (odljevi) tijekom obračunskog razdoblja.⁴⁵

Izvještaj se sastavlja na Obrascu PR-RAS u koji se upisuju sljedeći podaci:⁴⁶

- stupac 1 - broj računa iz računskog plana
- stupac 2 - naziv

⁴² Aljinović Barać, Ž.(2013): Osnove računovodstva, nastavni materijali, Ekonomski fakultet, Split

⁴³ Bartulović, M. (2013): Regulatorni okvir za financijsko izvještavanje. Split: Sveučilišni odjel za stručne studije, str.42

⁴⁴ Narodne novine (2015): Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, NN (3/2015), čl.8

⁴⁵ Žager, K., Mamić Sačar, I., Sever, S., Žager, L. (2008). Analiza financijskih izvještaja-2. prošireno izdanje, str.67-68

⁴⁶ Narodne novine (2015): Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, NN (3/2015), čl.9

- stupac 3 - AOP oznaka
- stupac 4 - ostvareno u izvještajnom razdoblju prethodne godine
- stupac 5 - ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine
- stupac 6 - indeks ostvarenja u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji sastavlja se i predaje za proračunsku godinu.⁴⁷ Izvještaj je bitan zbog unaprjeđivanja mehanizama kontrole učinkovitosti trošenja sredstava te se izvršava samo grupacija rashoda poslovanja i rashoda za nabavu nefinancijske imovine, dok se nastali izdaci ne klasificiraju.

Izvještaj se sastavlja na Obrascu RAS-funkcijski sa sljedećim podacima:⁴⁸

- stupac 1 - brojučana oznaka funkcijske klasifikacije
- stupac 2 - naziv
- stupac 3 - AOP oznaka
- stupac 4 - ostvareno u izvještajnom razdoblju prethodne godine
- stupac 5 - ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine.

Izvještaj o obvezama prezentira ukupne obveze, podmirene obveze, nenaplaćene obveze proračuna, odnosno proračunskih korisnika na određeni dan u skladu s rokovima dospijeca i zadanom strukturom.⁴⁹ Pruža ključne informacije za što kvalitetnije i ispravnije donošenje odluka.

Izvještaj se objavljuje na Obrascu OBVEZE u koji se upisuju sljedeći podaci:⁵⁰

- stupac 1 - broj računa iz računskog plana
- stupac 2 - naziv
- stupac 3 - AOP oznaka
- stupac 4 – iznos.

Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza imaju obvezu sastavljati svi obveznici financijskog izvještavanja u sustavu proračuna u svrhu sinkronizacije svih informacija iz Bilance i Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima. Promjene u vrijednosti i

⁴⁷ Tim4pin (2014): Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj kvalifikaciji, [Internet], raspoloživo na: [Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj kvalifikaciji \(Obrazac: RAS-funkcijski\) - TIM4PIN](#)

⁴⁸ Narodne novine (2015): Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, NN (3/2015), čl.10

⁴⁹ Milić, A. (2014): Izvještaj o obvezama, Riznica br.2, Zagreb, str. 2-3

⁵⁰ Narodne novine (2015): Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, NN (3/2015), čl.12

obujmu imovine i obveza jesu događaji koji imaju znatan utjecaj na neto vrijednost, a isti nisu ishod drugih aktivnosti, tj. transakcija.⁵¹

Izvještaj se izrađuje na Obrascu P-VRIO i sadrži sljedeće podatke:⁵²

- stupac 1 - broj računa iz računskog plana
- stupac 2 - naziv
- stupac 3 - AOP oznaka
- stupac 4 - ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine – povećanje
- stupac 5 - ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine – smanjenje.

Bilješke su financijski izvještaj čija je temeljna svrha prezentiranje informacija koje nisu objavljene u temeljnim financijskim izvještajima, a služe za bolje razumijevanje istih.⁵³ Ovaj financijski izvještaj prikazuje čitav niz podataka koji nisu direktno vidljivi iz financijskih izvještaja, a služe kao dopuna već objavljenih informacija. Zbog istinitog prikaza i njihove pouzdanosti isti se sastavljaju sukladno zakonskim propisima i računovodstvenim načelima i standardima.⁵⁴ Bilješke predstavljaju dopunu uz financijske izvještaje. Razlikuju se opisne, brojčane i kombinirane bilješke. Označavaju se rednim brojevima s pozivom na AOP oznaku izvještaja na koju se odnose.⁵⁵

⁵¹ Jakir-Bajo, I.; Maletić, I. (2010): Financijski izvještaji u sustavu proračuna; Riznica br.1; HZRIF, Zagreb, str.8

⁵² Narodne novine (2015): Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, NN (3/2015), čl.11

⁵³ Filipović, I. (2015): Računovodstvo financijskih institucija, Ekonomski fakultet Split, Split

⁵⁴ Vidučić, Lj. (2012.): Financijski menadžment, RRiF Plus d.o.o, Zagreb, str. 385

⁵⁵ Narodne novine (2015): Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, NN (3/2015), čl.13

4. TEHNIKE ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

4.1. Horizontalna analiza izvještaja

Horizontalna analiza izvještaja podrazumijeva usporedni prikaz apsolutnih svota najvažnijih pozicija bilance i računa dobiti i gubitka te promjena istih tijekom vremena (za više uzastopnih godišnjih izvješća) čija je svrha kompariranje podataka kroz dulje vremensko razdoblje kako bi se odgonetnule tendencije i dinamika promjena u apsolutnim i relativnim iznosima osnovnih financijskih izvještaja pozicija u tekućem razdoblju u odnosu na prethodno razdoblje.⁵⁶

Za prikaz dinamike najčešće se koriste bazni indeksi tako da se izabere jedna godina kao bazna, a podaci iz ostalih godina se prikazuju u postotku u odnosu na baznu godinu. Iz istoga se dobiju zahvalni pokazatelji te ih je izuzetno lako interpretirati. Osim baznih indeksa, u praksi se koriste i verižni indeksi kada se promatra više od dva razdoblja.⁵⁷

⁵⁶ Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRIF, Zagreb, str. 93.

⁵⁷ Brekalo, F. (2007): Revizija financijskih izvještaja, Zgombić & Partneri d.o.o., Zagreb, str.47

Horizontalna analiza izvještaja obuhvaća sljedeće korake:⁵⁸

- određivanje bazne godine
- računanje apsolutnog iznosa promjene vrijednost svake pozicije po razdobljima
- računanje postotnih promjena svake pozicije po razdobljima
- interpretiranje dobivenih rezultata

Najčešći problemi horizontalne analize su inflacija, promjene u politici bilanciranja, promjene obračunskog sustava kod izrade i predočenja izvještaja te ostale promjene koje uzrokuju izvještaje neusporedivima. Ako se jave isti problemi, izvještaji se prije uspoređivanja trebaju uskladiti. U slučajevima gdje to nije moguće, moraju se uskladiti samo bitne stavke ili bitni pokazatelji performansi pa ih onda komparirati.⁵⁹

4.2. Vertikalna analiza izvještaja

Vertikalna analiza izvještaja koristi se za usporedbu financijskih podataka (pozicija financijskih izvještaja) kroz razbolje od jedne godine. Za analizu su potrebne podloge koje omogućavaju uvid u strukturu financijskih izvještaja.⁶⁰

Provedba vertikalne analize obuhvaća uspoređivanje pojedinih stavki iz financijskih izvještaja s povezanim stavkama u istom izvještaju (uobičajeno se jedna pozicija usporedbe izjednačava sa 100, dok se druga izražava kao njen postotak). U bilanci se pojedine stavke izračunavaju kao postotak od ukupne aktive ili pasive ($\% \text{ udio} = \text{vrijednost pojedine stavke aktive ili pasive} / \text{ukupna vrijednost aktive ili pasive} * 100$), dok kod računa dobiti i gubitka pojedine stavke se izračunavaju kao postotak u odnosu na neto prodaju ili ukupne prihode ($\% \text{ udio} = \text{pozicija računa dobiti i gubitka} / \text{neto prodaja ili ukupni prihodi} * 100$).⁶¹

U kontekstu vertikalne analize, strukturni financijskih izvještaji temeljeni na bilanci su usmjereni na:⁶²

⁵⁸ Aljinović-Barać, Ž. (2010): Računovodstvo novčanih tijekova, skripta, Ekonomski fakultet Split, ak.god. 2010./2011.,str.1

⁵⁹ Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRIF, Zagreb, str. 93

⁶⁰ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.230

⁶¹ Bolfek, B., Stanić, M., i Knežević, S. (2012): Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke, Ekonomski vjesnik, 25(1), Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek, str. 159

⁶² Žager, L. i dr. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia d.o.o., Zagreb, str. 231.

- izvore poduzeća koji mogu biti posuđeni (kratkoročne i dugoročne obveze) i vlastiti (vlasnička glavnica)
- strukturu imovine poduzeća (odnos kratkotrajne i dugotrajne imovine), ovisno o djelatnosti kojom se poduzeće bavi.

Kod strukturnih financijskih izvještaja je važno naglasiti što su veoma korisni kod usporedbe podataka poduzeća kada je u gospodarstvu prisutna inflacija.

4.3. Financijski pokazatelji

Pokazatelj predstavlja racionalan ili odnosni broj koji stavljanje jedne ekonomske veličine u odnos s drugom ekonomskom veličinom.⁶³ Analiza odnosa pozicija u bilanci te u računu dobiti i gubitka omogućava dobivanje informacija koje su osnova pri donošenju poslovnih odluka. Financijski pokazatelji se razlikuju na one koji odražavaju sadašnjost i pokazatelje koji su orijentirani na budućnost, odnosno jedna skupina pokazatelja podrazumijeva analiziranje poslovanja poduzeća unutar jedne godine te se temelji na podacima iz računa dobiti i gubitka, a druga skupina pokazatelja se odnosi na točno određen trenutak koji se podudara s trenutkom sastavljanja bilance.⁶⁴ Financijski pokazatelji služe kao mjerilo financijskog stanja poduzeća koja se mogu uspoređivati s pripadajućom granom, odnosno grupacijom s ciljem dobivanja uvida o financijskoj sposobnosti poduzeća.⁶⁵

S obzirom na vrstu informacije koja je potrebna za donošenje odluka razlikuju se sljedeće skupine pokazatelja:⁶⁶

- Pokazatelji likvidnosti
- Pokazatelji zaduženosti
- Pokazatelji aktivnosti
- Pokazatelji ekonomičnosti

⁶³ Abramović, K., Tominac, Broz S., Cutvarić, M., Čevizović, I. (2008.): Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještaja, RRIF plus d.o.o., Zagreb, str.620.

⁶⁴ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. op. cit. str. 243.

⁶⁵ Buble, M. (2010): Menadžerske vještine, Sinergija, Zagreb, str. 237.

⁶⁶ Šlibar, D.: Instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja, [Internet], raspoloživo na: [Financije - Analiza FI.pdf \(omega-software.eu\)](#) (19.05.2021.)

- Pokazatelji profitabilnosti
- Pokazatelji investiranja.

Stomatološka poliklinika Split nema sredstva od glavarine kao što to imaju primarne zdravstvene zaštite poput Doma zdravlja i bolnica pa svoj prihod ostvaruje prema realiziranim uslugama po utvrđenoj cijeni postupaka od strane HZZO-a. (prihod = usluga x cijena). Sukladno tome, ustanova posluje s limitiranim iznosom sredstava, a najveći dio izdataka se odnosi na potrošne medicinske materijale, plaće, materijale za održavanje čistoće i sl. Obveze ustanove su kratkoročne zbog prirode poslovanja.

Prikazat će se također financijska analiza putem pokazatelja održivosti, s obzirom na to da je ustanova proračunski korisnik. Pokazatelji održivosti predstavljaju osnovni element financijskog položaja opće države te odražavaju nivo podmirenja postojećih financijskih obveza, a da se istovremeno ne povećaju zaduživanja i porezna opterećenja.⁶⁷

Pokazatelji održivosti se dijele na:⁶⁸

- Odnos imovine i obveza
- Odnos financijske imovine i obveza
- Odnos neto duga i ukupnog godišnjeg prihoda
- Odnos slobodnih i investiranih novčanih sredstava i ukupnih rashoda.

⁶⁷ Roje, G. (2008): Elementi i pokazatelji financijskog položaja države – osvrt na međunarodna iskustva, Riznica br.2, HZRIF, Zagreb, str.29

⁶⁸ Roje, G. (2008): Elementi i pokazatelji financijskog položaja države – osvrt na međunarodna iskustva, Riznica br.2, HZRIF, Zagreb, str.30

5. ANALIZA POSLOVANJA ŽUPANIJSKE USTANOVE STOMATOLOŠKA POLIKLINIKA SPLIT

5.1. Opće podaci o Stomatološkoj poliklinici Split

Stomatološka poliklinika Split je ustanova pod okriljem Splitsko-dalmatinske županije. Osnovana je 1995. godine kada se ista odvojila od Doma zdravlja Split kao primarne zdravstvene ustanove te je nastavila tradiciju Više stomatološke škole. S Domom zdravlja Split ujedinila se 1978. godine pa je svom imenu nadodala i ime nove ustanove. Primarna zadaća joj je obavljanje zdravstvene djelatnosti.⁶⁹

Riječ je o zdravstvenoj organizaciji koja pruža širok spektar zdravstvenih i edukativnih usluga, među kojima su:

- specijalističko-konzilijarna stomatološka zdravstvena zaštita
- dijagnostika i rehabilitacija
- znanstveno-istraživački rad
- edukacija kadrova.

⁶⁹ Stomatološka poliklinika Split: Povijest, [Internet], raspoloživo na: <http://www.spst.hr/Povijest.aspx>

Svoje specijalističke usluga pruža stanovnicima Splitsko-dalmatinske županije, cijelog predjela Južne Hrvatske te dijela Bosne i Hercegovine.⁷⁰

Stomatološka poliklinika Split opskrbljena je visoko educiranim osobljem. Ustanova broji 65 djelatnika od kojih je 18 specijalističkih timova i 1 specijalizantica. Također je važno napomenuti da je među istima 7 znanstvenih djelatnika- 3 doktora znanosti i 4 magistra znanosti.

Poliklinika je ustrojena kroz odjele:

- odjel dječje stomatologije
- odjel ortodoncije s tehničkim laboratorijem
- odjel stomatološke protetike s tehničkim laboratorijem
- odjel oralne kirurgije s jedinicom za hitne intervencije
- odjel endodoncije s restaurativnom stomatologijom
- odjel parodontologije
- odjel oralne medicine
- odjel za stomatološku rtg dijagnostiku.⁷¹

5.2. Organizacija rada u vrijeme pandemije

Pandemija korona virusa uzrokovala je velike promjene u poslovanju Stomatološke poliklinike te se ponajprije očitovala kroz pad prihoda. Naime, ustanova nema sredstva od glavarine kao što je to slučaj kod drugih organizacija poput primarne zdravstvene zaštite (Domovi zdravlja) ili bolnica, već ista svoj prihod ostvaruje prema realiziranim uslugama po cijeni postupaka utvrđenoj od strane HZZO (prihod = usluga x cijena).

Zbog globalne recesije uzrokovanoj bolesti COVID-19, broj pacijenata je u razdoblju od 19. ožujka do 1. svibnja 2020. godine bio minimalan, odnosno u tom je razdoblju ostvareni prihod iznosio svega 5% od poslovnog plana. Što se tiče kvalitete pružene usluge u kriznom razdoblju, ista nije dovedena u pitanje budući da u Stomatološkoj poliklinici Split rade vrhunski specijalisti, a rad je bio organiziran u kontinuitetu uz maksimalne zaštitne mjere za pacijente i djelatnike.

⁷⁰ Stomatološka poliklinika Split: O nama, [Internet], raspoloživo na: <http://www.spst.hr/Onama.aspx>

⁷¹ Stomatološka poliklinika Split: Organizacija, [Internet], raspoloživo na: <http://www.spst.hr/Organizacija.aspx>

Ustanova se strogo pridržavala propisanih epidemioloških mjera i preporuka pa je došlo do reorganizacije rada kako bi što manje ljudi boravilo u zatvorenom prostoru i time se spriječilo širenje zaraze. Korekcije su se manifestirale na način da su zaposlenici koji rade u administraciji radili od kuće, a prema potrebi bi došli na radno mjesto. Timovi stomatologa bili su podijeljeni u dva tima po sedam dana, s tim da je svaki odjel bio pokriven. Svi zaposlenici koji su imali neiskorišten godišnji odmor iz 2019. godine su u tom periodu iskoristili isti.

Pandemija je iziskivala potrebu za dodatnim zaštitnim sredstvima za dezinfekciju ruku i prostora te zaštitne opreme (vizira, kapa, maski, zaštitnih odjela i navlaka za cipele, digitalnih toplomjera i sl.). Jedan dio dodatnih zaštitnih sredstava i opreme je Poliklinika osigurala nabavkom iz vlastitih sredstava te donacijom od dobavljača, dok je najveći dio opskrbio Stožer Splitsko-dalmatinske županije.

U periodu do kraja 2020. godine situacija u državi i svijetu je bila alarmantna pa je poštivanje epidemioloških mjera i preporuka bilo od ključne važnosti za zaštitu od korona virusa. Trošak zaštitnih sredstava se povećao za preko 60%, dok se do kraja iste godine ostvario prihod manji od poslovnog plana za 15% po navodima zaposlenika Stomatološke poliklinike Split. S obzirom na to da su stomatološke usluge zbog rada u aerosolu najveća opasnost za zarazu, pacijenti su se polako počeli "vraćati" krajem ljeta kada se epidemiološka situacija popravila.

5.3. Horizontalna analiza poslovanja

Horizontalna analiza financijskih izvještaja tablično je izrađena za period od 2018. do 2020. godine. Ista podrazumijeva usporedbu bilančnih vrijednosti 2019. godine s podacima iz 2018. te 2020. s 2019. godinom prikazanih u apsolutnim i relativnim terminima. Bolest COVID-19 pojavila se u 2020. godini pa je upravo to glavni razlog za komparaciju poslovanja Stomatološke poliklinike Split iste godine s prethodne dvije.

U tablici 4 se promatraju glavne stavke bilance za tri obračunska razdoblja te su uspoređivane vrijednosti iskazane u apsolutnim i relativnim iznosima.

Tablica 4: Horizontalna analiza skraćene bilance Stomatološke poliklinike Split

Iznosi po godinama u kunama

BILANCA	2018	2019	2020	2019-2018	Relativna razlika (%)	2020-2019	Relativna razlika (%)
1	2	3	4	5	6	7	8
Nefinancijska imovina	4.033.917	4.563.775	4.804.272	529.858	13,14	240.497	5,27
Financijska imovina	2.569.087	3.055.696	3.298.463	486.609	18,94	242.767	7,94
Ukupna imovina	6.603.004	7.619.471	8.102.735	1.016.467	15,39	483.264	6,34
Ukupne obveze	1.050.645	996.648	2.178.425	(53.997)	(5,14)	1.181.777	118,58
Kapital	5.552.359	6.622.823	5.924.310	1.070.464	19,28	(698.513)	(10,55)
Ukupno kapital i obveze	6.603.004	7.619.471	8.102.735	1.016.467	15,39	483.264	6,34

Izvor: sistematizacija autora temeljem financijskih izvještaja

U skraćenoj bilanci na dan 31. prosinca 2020. godine stanje imovine, obveza i kapitala u 2020. iznosi 8.102.735 kn u apsolutnom iznosu što je za 6,34 % više u odnosu na stanje 1. siječnja 2020. godine. Povećanje je ipak znatno manje u odnosu na usporedbu 2019. i 2018. gdje je zabilježen apsolutni porast u iznosu od 1.016.467 kn, odnosno relativan porast iznosi 15,39 %. Iz tablice je najuočljivije kretanje ukupnih obveza koje su se povećale u 2020. za 119% u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 5 prikazuje komparaciju vrijednosti pojedinih komponenata bilance Ustanove. Promjene su izražene tablično u apsolutnim i relativnim terminima promatrajući 2019. s 2018. te 2020. s 2019.

Tablica 5: Horizontalna analiza bilance Stomatološke poliklinike Split

BILANCA	Iznosi po godinama u kunama						
	2018	2019	2020	2019-2018	Relativna razlika (%)	2020-2019	Relativna razlika (%)
1	2	3	4	5	6	7	8
Neproizvedena dugotrajna imovina	-	-	-	-	-	-	-
Proizvedena dugotrajna imovina	3.907.701	4.429.446	4.679.066	521.745	13,35	249.620	5,64
Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	-	-	-	-	-	-	-
Sitni inventar	-	-	-	-	-	-	-
Proizvedena kratkotrajna					6,43		

imovina	126.216	134.329	125.206	8.113		(9.123)	(6,79)
Nefinancijska imovina	4.033.917	4.563.775	4.804.272	529.858	13,14	240.497	5,27
Novac u banci i blagajni	548.138	1.012.852	1.574.056	464.714	84,78	561.204	55,41
Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo	17.917	9.119	44.229	(8.798)	-49,10	35.110	385,02
Potraživanja za dane zajmove	-	-	-	-	-	-	-
Dionice i udjeli u glavnici	-	-	-	-	-	-	-
Potraživanja za prihode poslovanja	2.000.968	1.972.790	1.595.283	(28.178)	-1,41	(377.507)	(19,14)
Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda	2.064	60.935	84.895	58.871	2852,28	23.960	39,32
Financijska imovina	2.569.087	3.055.696	3.298.463	486.609	18,94	242.767	7,94
Ukupna imovina	6.603.004	7.619.471	8.102.735	1.016.467	15,39	483.264	6,34
Obveze za rashode poslovanja	1.048.957	996.648	2.166.770	(52.309)	-4,99	1.170.122	117,41
Obveza za nabavu nefinancijske imovine	1.688	-	11.655	(1.688)	-100,00	11.655	-
Obveza za vrijednosne papire	-	-	-	-	-	-	-
Obveza za kredite i zajmove	-	-	-	-	-	-	-
Odgodeno plaćanje prihoda i rashoda budućih razdoblja	-	-	-	-	-	-	-
Ukupne obveze	1.050.645	996.648	2.178.425	(53.997)	-5,14	1.181.777	118,58
Vlastiti izvori i ispravak vlastitih izvora	2.658.207	4.429.446	4.679.065	1.771.239	66,63	249.619	5,64
Višak prihoda	940.534	241.503	-	(699.031)	-74,32	(241.503)	(100,00)
Manjak prihoda	47.350	20.916	350.038	(26.434)	-55,83	329.122	1.573,54
Obračunati prihodi poslovanja	2.000.968	1.972.790	1.595.283	(28.178)	-1,41	(377.507)	(19,14)
Rezerviranja viška prihoda	-	-	-	-	-	-	-
Kapital	5.552.359	6.622.823	5.924.310	1.070.464	19,28	(698.513)	(10,55)
Ukupno kapital i obveze	6.603.004	7.619.471	8.102.735	1.016.467	15,39	483.264	6,34

Izvor: sistematizacija autora temeljem financijskih izvještaja

Iz tablice je vidljivo da su se stavke aktive u 2020. smanjile u usporedbi s prethodne dvije godine, pa su i obveze, sukladno tome, iste godine dosegle najviši iznos u odnosu na prethodna dva razdoblja.

Nefinancijska imovina je u 2019. zabilježila apsolutni rast od 529.858 kn i relativnih 13% u odnosu na 2018., a u 2020. je apsolutno porasla za 240.497, odnosno za 5% naspram 2019. Kod te kategorije imovine je došlo do promjene dviju stavki u vrijednostima, a to su proizvedena dugotrajna imovina te proizvedena kratkotrajna imovina. Ukupna vrijednost proizvedene dugotrajne imovine veća je nominalno za 529.858 kn u 2019. naspram 2018. zbog izvršene revalorizacije vrijednosti prostora Poliklinike i obračuna ispravka vrijednost. U 2020. je veća za 249.620 kn u usporedbi s 2019. radi nabave uredske opreme, namještaja i nove medicinske opreme. Proizvedenu kratkotrajnu imovinu sačinjavaju zalihe stomatološkog materijala koje su u 2019. porasle za 6,4% u odnosu na 2018. te su u 2020. godini pale ispod iznosa iz 2018. te je taj pad iznosio 9.123 kn, odnosno za 6,79 posto su zalihe manje u usporedbi s 2019.

Financijska imovina u 2019. naspram 2018. je porasla nominalno za 486.609 kn i relativno za 19%, a u 2020. zabilježi je nominalni rast od 242.767 kn te je to u relativnom iznosu 8% u odnosu na 2019. Zanimljivo je uočiti da se novac u banci i blagajni u 2019. povećao za 85% te u 2020. za 55,41% dok su se ostala potraživanja u 2019. smanjila za 50% te se u 2020. povećala za 385%. Potraživanja se uglavnom odnose se na potraživanja od HZZO za bolovanja. Potraživanja za prihode poslovanja u 2019. su se smanjila za 28.178,00 kn, a u 2020. za 377.507 kn te se sastoje se od potraživanja za osnovno i dopunsko osiguranje, potraživanja od pruženih usluga i od potraživanja za prihode iz proračuna.

Najveći porast se dogodio kod ukupnih obveza koje su se u 2019. u odnosu na 2018. smanjile za 53.997 kn nominalno i relativno za 5%, a u 2020. su zabilježile povećanje od 1.181.777 kn u nominalnom iznosu te za 119% u relativnom terminu. Razlog tome je globalna kriza u 2020. kada je HZZO Poliklinici doznačio sredstva kao predujam uslijed pandemije radi osiguranja normalnog poslovanja u 2020.

Stavka u ukupnim obvezama u kojoj je došlo do najveće promjene su obveze za rashode poslovanja koje su se u 2019. smanjile za 5%, a u 2020. u odnosu na 2019. su porasle za 117%, a iste obuhvaćaju obvezu za zaposlene, obvezu za materijalne rashode, obvezu za financijske rashode i ostale tekuće obveze.

Manjak prihoda u 2020. iznosi 350.038,00 kn i sastoji se od manjka prihoda poslovanja i manjka prihoda od nefinancijske imovine.

Kapital se u 2019. povećao za 1.070.464 kn, tj. za 19,28% te zabilježio pad u 2020. u usporedbi s 2019. od 698.513 kn, odnosno 11%.

Tablica 6 prikazuje kretanje stavki izvještaja o prihodima i rashodima uspoređujući 2019. s 2018. i 2020. s 2019. Razlike su zabilježene apsolutno i relativno u odnosu na promatrana razdoblja.

Tablica 6: Horizontalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima Stomatološke poliklinike Split

PR-RAS	Iznosi po godinama u kunama						
	2018	2019	2020	2019-2018	Relativna razlika (%)	2020-2019	Relativna razlika (%)
1	2	3	4	5	6	7	8
Prihodi od poreza	-	-	-	-	-	-	-
Doprinosi	-	-	-	-	-	-	-
Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	-	7.705	12.543	7.705	-	4.838	62,79
Prihodi od imovine	50	90	123	40	80,00	33	36,67
Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	1.671.982	1.905.861	1.507.129	233.879	13,99	(398.732)	(20,92)
Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	302.350	439.580	269.546	137.230	45,39	(170.034)	(38,68)
Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a na temelju ugovornih obveza	10.700.235	10.643.076	9.996.351	(57.159)	(0,53)	(646.725)	(6,08)
Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	67.628	20.146	-	(47.482)	(70,21)	(20.146)	(100,00)
Prihodi od poslovanja	12.742.245	13.016.458	11.785.692	274.213	2,15	(1.230.766)	(9,46)
Rashodi za zaposlene	8.766.178	8.977.615	9.312.923	211.437	2,41	335.308	3,73
Materijalni rashodi	2.511.396	2.636.089	1.988.745	124.693	4,97	(647.344)	(24,56)
Financijski rashodi	17.499	6.242	8.621	(11.257)	(64,33)	2.379	38,11
Subvencije	-	-	-	-	-	-	-
Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	-	-	-	-	-	-	-
Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	-	8.400	33.000	8.400	-	24.600	292,86
Ostali rashodi	-	-	-	-	-	-	-

Rashodi od poslovanja	11.295.073	11.628.346	11.343.289	333.273	2,95	(285.057)	(2,45)
Višak prihoda	1.447.172	1.388.112	442.403				
Manjak prihoda	-	-	-				
Višak prihoda- preneseni	165.142	-	220.586				

Izvor: sistematizacija autora temeljem financijskih izvještaja

Prihodi od poslovanja su u 2019. veći za 274.213 kn, odnosno za 2% u usporedbi s 2018. te su zabilježili pad u 2020. u odnosu na 2019. od 1.230.766 kn, odnosno za 10%.

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada su zabilježili nominalni rast u 2019 za 14% te su pali u 2020. za 21%, a sastoje se od prihoda od dopunskog osiguranja od HZZO-a, prihoda od dopunskog osiguranja osiguravajućih kuća, prihoda od participacija građana, prihoda od refundacije štete od Croatia osiguranja, prihoda od Medicinskog fakulteta temeljem Ugovora i ostalih prihoda.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija su se povećali nominalno u 2019. za 45%, a u 2020. su zabilježili pad od 39%.

Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna su se u 2020. povećali za 63%.

Prihodi od HZZO-a na temelju ugovornih obveza se sastoje od plaćanja pruženih usluga temeljem Ugovora s HZZO-om o provođenju specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite, a prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje rashoda poslovanja od matičnih sredstava namijenjenih za financiranje plaća troje specijalizanata i dvoje viših stručnih savjetnika u Poliklinici, sredstava za podmirenje obveza prema dobavljačima, te dio koji se odnosi na decentralizirana sredstva namijenjena podmirenju troškova tekućeg i investicijskog održavanja te su se isto povećali u 2019. za 1%, a u 2020. za 6%.

Rashodi poslovanja su u 2019. porasli za 333.273 kn, odnosno za 3%, a u 2020. su bilježili pad od 285.057 kn, tj. za 3%. Zanimljivo je uočiti iz tablice da su rashodi za zaposlene dosegli najviši iznos u 2020., dok su materijalni rashodi najmanji u spomenutom razdoblju.

Rashodi za zaposlene su u 2019. zabilježili porast u vrijednostima od 3%. te u 2020. od 4% u usporedbi s 2019., a isti obuhvaćaju plaće za redovan rad, ostale rashode za zaposlene te doprinose na plaće. Slijede materijalni rashodi koji se sastoje od naknada troškova zaposlenima, rashoda za materijal i energiju, rashoda za usluge, naknada troškova osobama izvan radnog odnosa, naknada građanima i kućanstvima u novcu te ostalih rashoda a u 2019. su zabilježili

relativan porast od 5%, a u 2020. pad od 25% naspram 2019. Financijski rashodi su u 2019. zabilježili pad u vrijednosti od 65%, a u 2020. su porasli za 38%.

Sukladno prethodnome, razlika prihoda i rashoda je svake godine sve manja i manja pa je tako 2018. iznosila 1.447.172 kn, 2019. 1.388.112 kn, a u 2020. je ta vrijednost pala na 442.403 kn.

5.4. Vertikalna analiza poslovanja

Vertikalna analiza poslovanja Stomatološke poliklinike Split izrađena je za period od 2018. do 2020. Prikazat će se postotni udjeli stavki aktive i pasive kod bilance te stavke prihoda i rashoda kod izvještaja o prihodima i rashodima u odnosu na ukupan zbroj istih. Analiziraju se podaci za tri godine poslovanja radi reprezentativnosti.

U tablici 7 su prikazane glavne stavke aktive i pasive te njihovi udjeli u aktivima, odnosno pasivama za 2018., 2019. i 2020.

Tablica 7: Vertikalna analiza skraćene bilance Stomatološke poliklinike Split

BILANCA	Iznosi po godinama u kunama					
	2018	2019	2020	% udio 2018	% udio 2019	% udio 2020
1	2	3	4	5	6	7
Nefinancijska imovina	4.033.917	4.563.775	4.804.272	61,09	59,90	59,29
Financijska imovina	2.569.087	3.055.696	3.298.463	38,91	40,10	40,71
Ukupna imovina	6.603.004	7.619.471	8.102.735	100	100	100
Ukupne obveze	1.050.645	996.648,00	2.178.425	15,91	13,08	26,89
Kapital	5.552.359	6.622.823	5.924.310	84,09	86,92	73,11
Ukupno kapital i obveze	6.603.004	7.619.471	8.102.735	100	100	100

Izvor: sistematizacija autora temeljem financijskih izvještaja

Aktiva i pasiva bilance obilježile su rast kroz sve tri godine.

Iz tablice je uočljivo da je udio nefinancijske imovine kroz sva tri obračunska razdoblja oko 60% u ukupnoj imovini, za razliku od financijske imovine s udjelom od oko 40%.

Važno je istaknuti ukupne obveze koje čine oko 15% u ukupnim obvezama i kapitalom s tendencijom rasta u 2020. kad je udio istih dosegao iznos od 27%. Vrijednost kapitala u ukupnom kapitalu i obvezama iznosi oko 80%.

Tablica 8 prikazuje pojedine stavke imovine, obveza i kapitala za tri obračunska razdoblja te izračun njihovih udjela u aktivi, odnosno pasivi.

Tablica 8: Vertikalna analiza bilance Stomatološke poliklinike Split

BILANCA	Iznosi po godinama u kunama					
	2018	2019	2020	% udio 2018	% udio 2019	% udio 2020
1	2	3	4	5	6	7
Neproizvedena dugotrajna imovina	-	-	-	-	-	-
Proizvedena dugotrajna imovina	3.907.701	4.429.446	4.679.066	59,18	58,13	57,75
Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	-	-	-	-	-	-
Sitni inventar	-	-	-	-	-	-
Proizvedena kratkotrajna imovina	126.216	134.329	125.206	1,91	1,76	1,55
Nefinancijska imovina	4.033.917	4.563.775	4.804.272	61,09	59,90	59,29
Novac u banci i blagajni	548.138	1.012.852	1.574.056	8,30	13,29	19,43
Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo	17.917	9.119	44.229	0,27	0,12	0,55
Potraživanja za dane zajmove	-	-	-	-	-	-
Dionice i udjeli u glavnici	-	-	-	-	-	-
Potraživanja za prihode poslovanja	2.000.968	1.972.790	1.595.283	30,30	25,89	19,69
Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda	2.064	60.935	84.895	0,03	0,80	1,05
Financijska imovina	2.569.087	3.055.696	3.298.463	38,91	40,10	40,71
Ukupna imovina	6.603.004	7.619.471	8.102.735	100	100	100
Obveze za rashode poslovanja	1.048.957	996.648	2.166.770	15,89	13,08	26,74
Obveza za nabavu nefinancijske imovine	1.688	-	11.655	0,03	-	0,14
Obveza za vrijednosne papire	-	-	-	-	-	-

Obveza za kredite i zajmove	-	-	-	-	-	-
Odgođeno plaćanje prihoda i rashoda budućih razdoblja	-	-	-	-	-	-
Ukupne obveze	1.050.645	996.648	2.178.425	15,91	13,08	26,89
Vlastiti izvori i ispravak vlastitih izvora	2.658.207	4.429.446	4.679.065	40,26	58,13	57,75
Višak prihoda	940.534	241.503	-	14,24	3,17	0,00
Manjak prihoda	47.350	20.916	350.038	0,72	0,27	4,32
Obračunati prihodi poslovanja	2.000.968	1.972.790	1.595.283	30,30	25,89	19,69
Rezerviranja viška prihoda	-	-	-	-	-	-
Kapital	5.552.359	6.622.823	5.924.310	84,09	86,92	73,11
Ukupno kapital i obveze	6.603.004	7.619.471	8.102.735	100	100	100

Izvor: sistematizacija autora temeljem financijskih izvještaja

Nefinancijsku imovinu najvećim dijelom obilježavaju udjeli proizvedene dugotrajne imovine i proizvedene kratkotrajne imovine. Proizvedena dugotrajna imovina dominira u aktivi s udjelima od oko 58% u 2018., 2019. i 2020. Istu čine uredska oprema, namještaj, medicinska oprema i ostalo. Proizvedena kratkotrajna imovina, odnosno vrijednost zaliha stomatološkog materijala čini oko 2% ukupne aktive kroz sve tri godine.

Financijska imovina čini manji udio u ukupnoj aktivi. Dominiraju potraživanja za prihode poslovanja koje prati silazni trend s udjelom u aktivi u 2018. od 30%, u 2019. od 26% te u 2020. od 20%. Ista potraživanja se sastoje od potraživanja od HZZO-a za osnovno i dopunsko osiguranje temeljem Ugovora o provođenju specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite i od potraživanja za dopunsko osiguranje od osiguravajućih kuća. Udio novca u banci i blagajni ima progresivan trend rasta s udjelom od 8% u 2018. do 19% 2020. u aktivi bilance.

Ukupne obveze obilježavaju najvećim dijelom obveze za rashode poslovanja koje uključuju obveze za zaposlene, obveze za materijalne rashode, obveze za financijske rashode i ostale tekuće obveze koje čine najveći udio u pasivi s udjelom od oko 27% u 2020.

Vlastiti izvori čine 40% u 2018. i 58% u 2019. i 2020. u ukupnoj pasivi bilance. Višak prihoda je zabilježio najveći udio u 2018. od 14% te pada u 2019. na 3%, dok ga u 2020. nema zbog pandemije virusa.

Tablica 9 predstavlja pojedine stavke prihoda i rashoda za 2018., 2019. i 2020. te udjele istih u ukupnim приходima i rashodima.

Tablica 9: Vertikalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima Stomatološke poliklinike Split

PR-RAS	Iznosi po godinama u kunama					
	2018	2019	2020	% udio 2018	% udio 2019	% udio 2020
1	2	3	4	5	6	7
Prihodi od poreza	-	-	-	-	-	-
Doprinosi	-	-	-	-	-	-
Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	-	7.705	12.543	0	0,06	0,11
Prihodi od imovine	50	90	123	0,00	0,00	0,00
Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	1.671.982	1.905.861	1.507.129	13,12	14,64	12,79
Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	302.350	439.580	269.546	2,37	3,38	2,29
Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a na temelju ugovornih obveza	10.700.235	10.643.076	9.996.351	83,97	81,77	84,82
Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	67.628	20.146	-	0,53	0,15	0,00
Prihodi od poslovanja	12.742.245	13.016.458	11.785.692	100	100	100
Rashodi za zaposlene	8.766.178	8.977.615	9.312.923	77,61	77,20	82,10
Materijalni rashodi	2.511.396	2.636.089	1.988.745	22,23	22,67	17,53
Financijski rashodi	17.499	6.242	8.621	0,15	0,05	0,08
Subvencije	-	-	-	-	-	-
Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	-	-	-	-	-	-
Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	-	8.400	33.000	0,00	0,07	0,29
Ostali rashodi	-	-	-	0,00	0,00	0,00
Rashodi od poslovanja	11.295.073	11.628.346	11.343.289	100	100	100

Izvor: sistematizacija autora temeljem financijskih izvještaja

Prihode i rashode je obilježio uzlazni trend u 2019. u odnosu na 2018. te su isti zabilježili osjetni pad u 2020.

Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a na temelju ugovornih obveza dominiraju u ukupnim prihodima s udjelom od 84% u 2018., 82% u 2019. i 84% u 2020. Prihodi od HZZO-a na temelju ugovornih obveza se sastoje od plaćanja pruženih usluga temeljem Ugovora s HZZO-om o provođenju specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite, a prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje rashoda poslovanja od matičnih sredstava namijenjenih za financiranje plaća troje specijalizirana i dvoje viših stručnih savjetnika u Poliklinici, sredstava za podmirenje obveza prema dobavljačima te dio koji se odnosi na decentralizirana sredstva namijenjena podmirenju troškova tekućeg i investicijskog održavanja. Slijede prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada koji se sastoje od prihoda od dopunskog osiguranja od HZZO-a, prihoda od dopunskog osiguranja osiguravajućih kuća, prihoda od participacija građana, prihoda od refundacije štete od Croatia osiguranja, prihoda od Medicinskog fakulteta temeljem Ugovora i ostalih prihoda, a isti čine udio u ukupnim prihodima od oko 14%. Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija čine prosječno 2,5% ukupnih prihoda.

Rashodi za zaposlene čine najveći udio u ukupnim rashodima u vrijednostima od 77% u 2018. i 2019. te 82% u 2020., a isti se sastoje od plaće za redovan rad, ostalih rashoda za zaposlene te doprinosa na plaće. Slijede materijalni rashodi koji obuhvaćaju naknade troškova zaposlenima, rashode za materijal i energiju, rashode za usluge, naknade troškova osobama izvan radnog odnosa, naknade građanima i kućanstvima u novcu te ostale rashode u iznosima od 22% u prve dvije godine te padaju na 18% u 2020. Financijski rashodi čine mali udio do 1% kroz sve tri godine.

5.5. Analiza putem financijskih pokazatelja

Zbog ograničenosti u vidu raspoloživih informacija i nerazvijenost standardnog sustava pokazatelja i postupka analize javnog sektora u ovom dijelu rada izabrat će se pokazatelji koji predočavaju mjerenje likvidnosti koristeći koeficijent tekuće, trenutne i ubrzane likvidnost, pokazatelj zaduženosti se sagledava preko odnosa duga i imovine, koeficijenta vlastitog financiranja i koeficijenta financiranja te se izračunava odnos imovine i obveza koji pokazuje stanje za sektor opće države. Nadalje će se prikazati pokazatelji aktivnosti preko koeficijenta obrtaja ukupne imovine i kratkotrajne imovine te će se doći do ekonomičnosti poslovanja preko prihoda i rashoda. Na samom kraju će se izračunati neto financijska vrijednost.

5.5.1. Pokazatelji likvidnosti

„Pokazatelji likvidnosti se koriste za procjenu sposobnosti tvrtke da udovolji kratkoročnim obvezama kratkotrajnom imovinom (gotovinom ili imovinom koja se može na kratak rok konvertirati u gotovinu).”⁷²

Isti mjere sposobnost poduzeća da podmiri svoje kratkoročne obveze na vrijeme.⁷³

Navedeni pokazatelji stavljaju u omjer novac i novčane ekvivalente poduzeća s njegovim obvezama. U tom odnosu novac se iskazuje kao suma novca na računima tvrtke i potencijalnih izvora novca (pozicije bilance) ili kao priljev novca iz poslovanja (pozicije izvještaja o novčanim tokovima). Također, novčane obveze se mjere kao tekuće obveze za koje je potreban novac (pozicije bilance), odnosno odljevi novca za poslovanje (pozicije izvještaja o novčanim tokovima).⁷⁴

Koeficijent tekuće likvidnosti pojedinačni je najbolji pokazatelj likvidnosti koji stavlja u odnos kratkotrajnu imovinu s kratkoročnim obvezama. Vrijednost ovog pokazatelja ne smije biti preniska jer u tom slučaju poduzeću prijeti opasnost da ostane bez sredstava za podmirenje kratkoročnih obveza, ali ne smije biti ni previsoka jer bi to onda upućivalo na slabo upravljanje kratkotrajnom imovinom, odnosno slabo korištenje kratkoročnih kredita.⁷⁵ On bi u pravilu trebao iznositi više od 2.

Koeficijent trenutne likvidnosti prikazuje u kojem iznosu su pokrivena kratkoročna obveza likvidnom kratkotrajnom imovinom, odnosno novčanim sredstvima. U pravilu ovaj koeficijent ne bi trebao biti manji od 0,10 odnosno 10 posto.⁷⁶

Koeficijent ubrzane likvidnosti odražava odnos između zbroja brze aktive (novac u banci i blagajni) te brzo unovčive aktive (kratkoročna potraživanja od kupca, brzo utrživi vrijednosni

⁷² Vidučić, Lj. op. cit. str. 393.

⁷³ Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRIF plus, Zagreb; preuzeto iz: Dropulić, I. (2016): Menadžersko računovodstvo 1, str. 30.-48., interna skripta, Ekonomski fakultet u Splitu

⁷⁴ Aljinović, Barać, Ž. (2016): Računovodstvo novčanih tijekova, nastavni materijali s predavanja, Ekonomski fakultet Split, ak. godina 2016./2017.

⁷⁵ Vidučić, Lj. (2008): „Financijski menadžment“, 6. izd., Zagreb: RRIF – plus

⁷⁶ Vujević, K., i Balen, M. (2006): „Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzeća pomorskoga prometa“, Pomorstvo: Scientific Journal of Maritime Research, Vol. 20 (2)

papiri) prema kratkoročnim obvezama.⁷⁷ Vrijednost ovog koeficijenta bi trebala iznositi minimalno 1.

Tablica 10: Pokazatelji likvidnosti Stomatološke poliklinike Split

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	IZNOS PO GODINAMA U KUNAMA				
			2016	2017	2018	2019	2020
koeficijent tekuće likvidnosti	kratkotrajna imovina	kratkoročne obveze	1,32	1,33	2,45	3,07	1,51
koeficijent trenutne likvidnosti	novac	kratkoročne obveze	0,25	0,23	0,52	1,02	0,72
koeficijent ubrzane likvidnosti	novac+potraživanja	kratkoročne obveze	1,32	1,33	2,44	3,00	1,48

Izvor: sistematizacija autora temeljem financijskih izvještaja

Vrijednost koeficijenta tekuće likvidnosti u 2016. i 2017. iznosi manje od 1,5 pa postoji mogućnost da je ustanova mogla ostati bez sredstava da pomiri svoje kratkoročne obveze. U sljedeće tri godine je veći od 1,5 pa je ista u puno boljoj poziciji. U 2019. kulminira s koeficijentom u vrijednosti od 3,07 pa opet pokazatelj pada u 2020. na 1,51.

Koeficijent trenutne likvidnost u 2019. postiže svoj vrhunac i tada je ustanova imala najveću sposobnost da podmiri novcem svoje kratkoročne obveze uz pokazatelj od 1,02.

Koeficijent ubrzane likvidnosti uzima u obzir potraživanja koja čine veliki dio aktive pa su pokazatelji znatno viši u odnosu na prethodni pokazatelj. U svih pet godina je vrijednost koeficijenta zadovoljavajuća.

Pokazatelji likvidnosti potvrđuju pad poslovanja u 2020., ali ne u tolikoj mjeri da bi poliklinika ostala bez sredstava za podmirenje svojih obveza.

5.5.2. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti se u praksi koriste za procjenu financijskog rizika poduzeća, odnosno isti služe kao mjera stupnja zaduženosti poduzeća te upućuju na značaj strukture financiranja te na terete koji proizlaze zbog financiranja iz tuđih izvora. Neki od najznačajnijih pokazatelja zaduženosti su pokazatelj zaduženosti, pokazatelj vlastitog financiranja, pokazatelj financiranja, pokazatelj pokrića kamata, faktor zaduženosti, stupanj pokrića I te stupanj pokrića II.⁷⁸

⁷⁷ Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S. and Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, str. 24.

⁷⁸ Vukoja, B. (2014): Primjena analize financijskih izvješća pomoću ključnih financijskih pokazatelja kao temelj donošenja

Koeficijent zaduženosti (Odnos duga i imovine) prikazuje analizu kapitalne strukture tvrtke i ukazuje na sposobnost iste da podmiri dospjele dužničke obveze. Istodobno, pokazuje preostali postotni udio u omjeru u kojem je imovina tvrtke pokrivena iz vlastitih izvora financiranja (stupanj samofinanciranja).⁷⁹

Odnos duga i imovine predstavlja omjer poluge koji mjeri iznos ukupne imovine koja se financira posuđivanjem.⁸⁰

Što je veći odnos duga i imovine, viši je financijski rizik, a što je omjer duga i imovine manji, to je niži i financijski rizik.⁸¹ Idealna vrijednost utvrđena na temelju iskustva, odnosno kontrolna mjera pokazatelja stupnja zaduženosti iznosi 0,5, odnosno 50%.

Pokazatelji vlastitog financiranja prikazuju postotak sudjelovanja vlastitog financiranja u poslovanju poduzeća. Što koeficijent više prelazi vrijednost od 0,50, poslovanje je u boljoj poziciji jer se dokazuje da poduzeće koristi vlastite izvore za financiranje više od 50%. Odnosno, može se reći da što je stupanj samofinanciranja poduzeća veći vjerovnici su sigurniji i rizik poslovanja s tim poduzećem je manji.⁸²

Koeficijent financiranja prikazuje omjer ukupnih obveza i glavnice. Ako je vrijednost ovog pokazatelja veća od 1, poduzeće intenzivnije koristi financijsku polugu te je dug veći od vlastitog kapitala. Svi prethodno navedeni pokazatelji ukazuju na statičku zaduženost pa je za bolju procjenu zaduženosti važno uzeti u obzir i sposobnost poduzeća da otplaćuje dug.

Tablica 11: Pokazatelji zaduženosti Stomatološke poliklinike Split

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	IZNOS PO GODINAMA U KUNAMA				
			2016	2017	2018	2019	2020
Koeficijent zaduženosti	ukupne obveze	ukupna imovina	0,42	0,44	0,16	0,13	0,27
Koeficijent vlastitog financiranja	kapital	ukupna imovina	0,58	0,56	0,84	0,87	0,73
Koeficijent financiranja	ukupne obveze	kapital	0,71	0,79	0,19	0,15	0,37

Izvor: sistematizacija autora temeljem financijskih izvještaja

poslovnih odluka, str. 4., [Internet], raspoloživo na: <https://www.scribd.com/document/132655142/Primjena-Analize-Financijskih-Izvjestaja-Pomocu-Kljucnih-Financijskih-Pokazatelja>

⁷⁹ Aljinović-Barać, Ž. (2016): Računovodstvo novčanih tijekova, autorski materijal, ak. god. 2016./2017., Ekonomski fakultet Split, Split

⁸⁰ Alpha Capitalis (2020): Omjer duga i imovine, [Internet], raspoloživo na: [Omjer duga i imovine – Alpha Capitalis](#)

⁸¹ Financijski pokazatelji: [8_financijski-pokazatelji.pdf \(unios.hr\)](#), [Internet], (posjećeno 7.7.2021)

⁸² Vukoja, B. (2014): Primjena analize financijskih izvješća pomoću ključnih financijskih pokazatelja kao temelj donošenja poslovnih odluka, Sarajevo, str. 9.

Odnos duga i imovine ili koeficijent zaduženosti u svih pet godina mjeri iznos ispod 0,5 zbog toga što ustanova nema dugoročnih obveza prema kreditorima ili investitorima.

Koeficijent vlastitog financiranja je komplementaran prethodnom koeficijentu te je vrijednost pokazatelja za sva razdoblja zadovoljavajuća s iznosom od preko 0,5 što znači da se veliki dio imovine financira iz vlastitih sredstava.

Koeficijent financiranja također prati dobar trend s iznosom za svih pet godina ispod 1. Time se dokazuje nizak udio obveza u vlastitom kapitalu.

Pokazatelji zaduženosti u 2020. prikazuju malo pogoršanje za sva tri koeficijenta, ali ne izlaze iz zadovoljavajućih intervala što dokazuje slabo zaduživanje ustanove.

5.5.3. Odnos imovine i obveza

Odnos imovine i obveza predstavlja specifični pokazatelj za sektor opće države i ukazuje na to je li daljnje financiranje i zaduživanje države potrebno.

Vrijednost omjera imovine i obveza bi trebala biti veća od 1, jer su financijska i nefinancijska imovina sastavni dijelovi ukupne imovine. Podmirenje obveza bi trebalo biti preko financijske imovine, a ukoliko to nije moguće ustanova bi trebala zatražiti dodatna sredstva od županije.

Vrijednost odnosa financijske imovine i obveza bi trebao također iznositi preko 1 jer će tada sve obveze biti podmirene na vrijeme. U tom slučaju financijska neto vrijednost je pozitivna. U suprotnom se neće sve obveze podmiriti na vrijeme.

Tablica 12: Odnos imovine i obveza Stomatološke poliklinike Split

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	IZNOS PO GODINAMA U KUNAMA				
			2016	2017	2018	2019	2020
odnos imovine i obveza	imovina	obveze	2,41	2,27	6,28	7,65	3,72
odnos financijske imovine i obveza	financijska imovina	obveze	1,32	1,33	2,45	3,07	1,51

Izvor: sistematizacija autora temeljem financijskih izvještaja

Pokazatelj odnosa imovine i obveza ostvaruje najbolji rezultat u 2019. s vrijednosti od 7,65. Isti koeficijent u ostalim razdobljima je također zadovoljavajuć jer iznosi preko 1 što znači da se obveze redovito podmiruju iz imovine.

Pokazatelj odnosa financijske imovine potvrđuje pretpostavke prethodnih rezultata jer u svim razdobljima iznosi preko 1. Očekuje se podmirenje svih obveza na vrijeme.

Primjetan je pad vrijednosti pokazatelja odnosa imovine i obveza za 2020. u odnosu na prethodnu godinu, ali ne u tolikom razmjeru da se obveze ne bi podmirile na vrijeme.

5.5.4. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti pokazuju u kojem iznosu poduzeće efikasno upotrebljava svoje resurse.

Također se često nazivaju i koeficijenti obrtaja te ukazuje na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu. Važno je da koeficijent obrtaja bude što je moguće veći broj, odnosno da se pojedini oblici imovine što je moguće brže vrte, zbog sigurnosti i uspješnosti poslovanja.⁸³

Temeljni pokazatelji aktivnosti dijele se na pokazatelj obrta ukupne imovine, pokazatelj obrta kratkotrajne imovine, pokazatelj obrta potraživanja i trajanje naplate potraživanja (u danima).⁸⁴

Pokazatelj obrta ukupne imovine predstavlja relativnu efikasnost tvrtke u korištenju imovine radi ostvarivanja rezultata. Svrha ovog pokazatelja očituje se u upravljanju svim komponentama imovine koje uključuju potraživanja (kroz prosječno vrijeme naplate), zalihe (kroz koeficijent obrtaja zaliha) te dugotrajnu imovinu (kroz koeficijent obrtaja dugotrajne imovine).⁸⁵

Pokazatelj obrta kratkotrajne imovine prikazuje koliko novčanih jedinica prihoda stvara jedna novčana jedinica kratkotrajne imovine. Poželjna je što veća vrijednost ovog pokazatelja.⁸⁶

Tablica 13: Pokazatelji aktivnosti Stomatološke poliklinike Split

			IZNOS PO GODINAMA U KUNAMA				
NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	2016	2017	2018	2019	2020

⁸³ Žager, L., Sever, S. (2009): Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja, RRIF 3/2009, Zagreb, str. 48

⁸⁴ Vujević, I. (2005): Financijska analiza, II.izdanje, EFST, Split, str. 142.-143.

⁸⁵ Vidučić, Lj. (2001): Financijski menadžment. RRIF – plus, Zagreb, str. 392.

koeficijent obrtaja ukupne imovine	ukupni prihod	ukupna imovina	3,03	3,20	1,93	1,71	1,45
koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	ukupni prihod	kratkotrajna imovina	5,51	5,47	4,96	4,26	3,57

Izvor: sistematizacija autora temeljem financijskih izvještaja

Koeficijent obrtaja ukupne imovine ostvaruje najvišu vrijednost u 2017., a u ostalim godinama varira. To ukazuje da prihodi rasli do 2017. pa onda padali do 2020., odnosno najučinkovitije se imovina pretvarala u druge oblike imovine u 2017. gdje je krajnji cilj pretvorba u novac za podmirenje obveza.

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine, odnosno financijske imovine je najveći u 2016. pa raste u 2017. i zatim pada do 2020. što znači da je u 2016. najefikasnije koristila kratkotrajnu imovinu u stvaranju prihoda.

5.5.5. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti označavaju omjer prihoda i rashoda te se pokazuje koliko prihoda se ostvari po jedinici rashoda. Poželjno se da vrijednost koeficijenta ekonomičnosti bude što veća.⁸⁷

Pojam “ekonomičnost” insinuira na štedljivost u ostvarivanju učinaka, a iskazuje se kroz odnos outputa i inputa. U praksi se pokazatelji ekonomičnosti nazivaju koeficijenti te isti izražavaju odnos ostvarenih prihoda po jedinici rashoda koji se temelje na informacijama iz računa dobiti i gubitka.

Na temelju vrijednosti koeficijenta, poslovanje može biti:⁸⁸

- ekonomično poslovanje - ako su ostvareni prihodi veći od rashoda tada je koeficijent veći od 1 ($E > 1$).
- neekonomično poslovanje - ako su ostvareni rashodi veći od prihoda tada je koeficijent manji od 1 ($E < 1$).
- poslovanje na granici ekonomičnosti - ako su ostvareni prihodi jednaki rashodima tada je koeficijent 1 ($E = 1$).

⁸⁷Žager, K., Žager, L. (1999.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 179.

⁸⁸Vujević, K., & Balen, M. (2006): Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzeća pomorskoga prometa, Pomorstvo, 20(2), 33-45.

Tablica 14: Pokazatelji ekonomičnosti Stomatološke poliklinike Split

			IZNOS PO GODINAMA U KUNAMA				
NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK	2016	2017	2018	2019	2020
ekonomičnost ukupnog poslovanja	prihodi	rashodi	0,98	1,02	1,13	1,12	1,04

Izvor: sistematizacija autora temeljem financijskih izvještaja

Pokazatelj ekonomičnosti ukupnog poslovanja u svim godinama osim u 2016. bilježi vrijednost iznad 1 što ukazuje na profitabilno poslovanje jer su prihodi viši od rashoda.

5.5.6. Financijska neto vrijednost i neto vrijednost

Pozicije imovine i obveza predstavljaju bazu za izračun pokazatelja održivosti aktivnosti proračuna i proračunskih korisnika.

Financijska neto vrijednost prikazuje razliku između financijske imovine i tekućih obveza, odnosno daje uvid koliko je ostalo financijske imovine nakon podmirenja tekućih obveza.

Neto vrijednost predstavlja razliku između onoga što se posjeduje (aktiva) i onoga što se duguje, a rezultat prezentira sliku financijskog stanja subjekta. Drugim riječima, neto vrijednost odražava razliku između kupovne cijene imovine svedene na sadašnju vrijednost i vrijednosti dugovanja.

Tablica 15: Financijska neto vrijednost i neto vrijednost Stomatološke poliklinike Split

			IZNOS PO GODINAMA U KUNAMA				
NAZIV POKAZATELJA	UMANJENIK	UMANJITELJ	2016	2017	2018	2019	2020
financijska neto vrijednost	financijska imovina	obveze	502.757	523.675	1.518.442	2.059.048	1.120.038
neto vrijednost	imovina	obveze	2.183.600	2.023.810	5.552.359	6.622.823	5.924.310

Izvor: sistematizacija autora temeljem financijskih izvještaja

Financijsku neto vrijednost zdravstvena ustanova ostvaruje progresivno te vrhunac postiže u 2019. gdje ostvaruje iznos od 2.059.048 kn kada obveze podmiri financijskom imovinom.

Izračun pokazuje da je neto vrijednost ekvivalentna vlastitim izvorima.

Iz tablice je vidljivo da je došlo do pada financijske neto vrijednosti i neto vrijednost u 2020. u usporedbi s vrhuncem postignutim u 2019., ali je i dalje iznos jako dobar.

5.6. Planovi poslovanja u budućnosti

S popuštanjem mjera u 2021. i u konačnoj završnici globalne krize proizazvane korona virusom, poliklinika planira ostvariti znatno više prihode u odnosu na 2020. godinu.

Tablica 16. Projekcije poslovanja

	Prijedlog plana za 2021.	Projekcija plana za 2022.	Projekcija plana za 2023.
Prihodi poslovanja	14.330.648	14.710.490	15.360.490
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	-	-	-
Prihodi ukupno	14.330.648	14.710.490	15.360.490
Rashodi poslovanja	13.242.148	13.576.990	13.787.740
Rashodi za nefinancijsku imovinu	1.088,500	1.133.500	1.572.750
Rashodi ukupno	14.330.648	14.710.490	15.360.490
Razlika - višak/manjak	-	-	-

Izvor: sistematizacija autora temeljem financijskih izvještaja

Iz projekcije poslovanja je vidljiv rast prihoda i rashoda od 2021. do 2023.

Stomatološka poliklinika u Split u 2021. planira ostvariti 14.330.648 kn prihoda koji bi se sastojali od prihoda iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti proračunskih korisnika u iznosu od 2.749.990 kn, vlastitih prihoda Ustanove u iznosu od 350.500 kn, prihoda za posebne namjene proračunskih korisnika od 11.130.158 kn, pomoći iz EU-a od 50.000 kn i izvanproračunskih korisnika od 10.000 kn, donacija od pravnih i fizičkih osoba izvan proračuna od 20.000 kn te ostalih prihoda po posebnim propisima u iznosu od 20.000 kn.

Rashodi u 2021. bi se trebali sastojati od rashoda djelatnosti od 11.662.038 kn, izgradnje i uređenja objekta te nabave i održavanja opreme od 1.400.500 kn, specijalističkog usavršavanja od 1.208.110 kn i učinkovitih ljudskih potencijala za stjecanje prvog radnog iskustva u iznosu od 60.000 kn. Planovi poslovanja pokazuju kako Stomatološka poliklinika Split ima velike planove

za budućnost te kako ih pad prihoda i epidemija korona virusa nisu naštetili značajnije u dugoročnom poslovanju.

6. ZAKLJUČAK

Korona virus je negativno utjecao na poslovanje Stomatološke poliklinike Split, ponajviše u vidu značajnijeg pada ukupnih prihoda (za 1.230.766 kuna), dok u jednakoj mjeri nije došlo do sličnog pada rashoda koji su zabilježili pad od 285.057 kn pa je ukupni rezultat poslovanja u 2020. godini bio pozitivan, ali ne u mjeri kao prijašnjih godina. Došlo je i do pogoršanja većine financijskih pokazatelja, ali ti isti pokazatelji pokazuju kako se tvrtka ipak uspješno izborila s krizom poslovanja te kako joj korona kriza nije pretjerano naštetila. Posebno je zanimljivo vidjeti kroz financijske izvještaje i kako je u vrijeme korona krize došlo i do većeg rasta obveza (za 1.181.777 kn) te rashoda za zaposlene (za 335.308), za razliku od tvrtki u privatnom sektoru koje su otpuštale radnike ili su primale državnu potporu za iste.

Također je došlo i do određenih problema u načinu rada te je tvrtka bila prisiljena na reorganizaciju rada sukladno donesenim epidemiološkim mjerama i preporukama stožera. Zaposlenici u administraciji su uglavnom radili od kuće, a prema potrebi bi dolazili po neki dan na radno mjesto. Timovi stomatologa bili su podijeljeni u dva tima po sedam dana, s tim da je svaki odjel bio pokriven. Svi zaposlenici koji su imali stari neiskorišten godišnji iz 2019. godine isti su u tom periodu koristili.

Doprinos u donošenju poslovnih odluka se ogleda kroz izračun horizontalne i vertikalne analize, financijske neto vrijednosti i neto vrijednosti, pokazatelje likvidnosti i zaduženosti te ostalih spomenutih financijskih pokazatelja. Proračunski korisnici svoje poslovanje financiraju iz

javnih prihoda, dok trgovačka društva djeluju putem tržišnih načela pa se i analiza putem financijskih pokazatelja razlikuje. Stanje imovine, obveza i kapitala u 2020. bilježi porast u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, ali za 9% manje u odnosu na komparaciju 2019. s 2018. Financijski pokazatelji potvrđuju pad poslovanja u 2020., ali ne u tolikoj mjeri da bi poliklinika ostala bez sredstava da podmiri svoje obveze.

Financijskom analizom se utvrdilo da je poslovanje Stomatološke poliklinike Split narušeno u 2020. pojavom globalne pandemije koronavirusa, s obzirom da ustanova svoje prihode ostvaruje preko realiziranih usluga po cijeni postupaka utvrđenoj od strane HZZO. U razdoblju od 19. ožujka do 01. svibnja 2020 broj pacijenata je bio minimalan s obzirom da je rad u aerosolu najveća opasnost za zarazu. U navedenom periodu je došlo do reorganizacije rada te nabave dodatnih zaštitnih sredstava za dezinfekciju ruku i prostora te zaštitnih oprema u cilju zaštite zdravlja djelatnika ustanove i njezinih pacijenata. Kvaliteta pružene usluge u istom periodu nije dovedena u pitanje s obzirom na zaposlene vrhunske specijaliste koji su obavljali svoj posao uz maksimalne mjere zaštite. S poboljšanjem epidemiološke situacije krajem ljeta 2020. situacija se počela popravljati s dolaskom sve većeg broja pacijenata u polikliniku.

Pandemija korona virusa ostavila je traga u poslovanja Stomatološke poliklinike Split, ali brзом i pravodobnom reakcijom na situaciju, ista je spriječila enormne štete koje su je mogle dovesti do puno većih gubitaka. Popuštanjem epidemioloških mjera situacija se počela popravljati pa je tako i iz projekcija budućeg poslovanja vidljiv znatan porast prihoda u naredne tri godine.

LITERATURA

Knjige i znanstveni članci:

1. Abramović, K., Tominac Broz, S., Cutvarić, M., Čevizović, I. (2008): Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještaja, RRIF plus d.o.o., Zagreb
2. Aljinović Barać, Ž. (2013): Osnove računovodstva, nastavni materijali, Ekonomski fakultet, Split
3. Aljinović-Barać, Ž. (2010): Računovodstvo novčanih tijekova, skripta, Ekonomski fakultet Split, ak.god. 2010./2011.
4. Aljinović Barać, Ž. (2016): Računovodstvo novčanih tijekova, nastavni materijali s predavanja, Ekonomski fakultet Split, ak. godina 2016./2017.
5. Ban, I. (2008): Računovodstvo škola, Mala poslovna škola, Trogir
6. Bartulović, M. (2013): Regulatorni okvir financijskog izvještavanja, Sveučilišni odjel za stručne studije, Split
7. Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo , RRiF plus d.o.o., Zagreb
8. Bolfek, B., Stanić, M., i Knežević, S. (2012): Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke, Ekonomski vjesnik, 25(1), Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek
9. Brekalo, F. (2007): Revizija financijskih izvještaja, Zgombić & Partneri d.o.o., Zagreb
10. Buble, M. (2010): Menadžerske vještine, Sinergija, Zagreb

11. Dropulić, I. (2016.): Menadžersko računovodstvo 1, interna skripta, Ekonomski fakultet u Splitu
12. Filipović, I. (2015): Računovodstvo financijskih institucija, Ekonomski fakultet Split, Split
13. Grupa autora (2015): Harmonizacija proračunskog računovodstva u Republici Hrvatskoj s međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor, Tim4pin, Zagreb, str.1
14. Hrvatska narodna banka (2020): Makroekonomska kretanja i prognoze, Direkcija za izdavačku djelatnost, Zagreb
15. Hrvatska udruga poslodavaca (2020): Hrvatsko gospodarstvo u 2020. i očekivanja za 2021., Znanje d.o.o., Zagreb
16. Jakir-Bajo, I.; Maletić, I. (2010): Financijski izvještaji u sustavu proračuna; Riznica br.1; HZRIF, Zagreb, str.8
17. Katić, B., & Vidović, J. (2012): Nedostatci primjene proračunskog računovodstva u zdravstvenim ustanovama–primjer opće bolnice Zadar. *Ekonomika misao i praksa*, (2), 777-794.
18. Milić, A. (2014): izvještaj o obvezama, Riznica br.2, Zagreb, str. 2-3
19. Ministarstvo financija (2019): Okružnica o sastavljanju i predaji fin.izvještaja proračuna, pror. I izvanpror. Korisnika za I-XII 2019.,klasa 400-02/19-01/27, Zagreb
20. Republika Hrvatska (2021): Program konvergencije Republike Hrvatske za razdoblje od 2022.-2024., Zagreb
21. Roje, G. (2008): Elementi i pokazatelji financijskog položaja države – osvrt na međunarodna iskustva, Riznica br.2, HZRIF, Zagreb
22. Vašiček, V. (2015): Usklađenost financijskih izvještaja Proračuna i proračunskih korisnika u RH sa MRS za javni sektor. Ekonomski fakultet Zagreb, Zagreb
23. Vidučić, Lj. (2001): Financijski menadžment. RRIF – plus, Zagreb
24. Vidučić, Lj. (2008): Financijski menadžment, Sveučilište u Splitu, Zagreb
25. Vukoja, B. (2014): Primjena analize financijskih izvješća pomoću ključnih financijskih pokazatelja kao temelj donošenja poslovnih odluka, Sarajevo
26. Vujević, K., & Balen, M. (2006): Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzeća pomorskoga prometa, *Pomorstvo*, 20(2), 33-45.

27. Vujević, I. (2005): Financijska analiza, II. Izdanje, Ekonomski fakultet Split, Split
28. Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S. and Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Zagreb
29. Žager, K., Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb
30. Žager, L., Sever, S. (2009): Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja, RRIF 3/2009, Zagreb

Izvori s interneta:

1. Alpha Capitalis (2020): Omjer duga i imovine, [Internet], raspoloživo na: [Omjer duga i imovine – Alpha Capitalis8 financijski-pokazatelji.pdf \(unios.hr\)](#)
2. Čendo Metzinger T., Toth M., (2020): Metodologija istraživačkog rada za stručne studije, Veleučilište Velika Gorica, Velika Gorica, raspoloživo na: <https://www.vvg.hr/app/uploads/2020/03/METODOLOGIJA-ISTRA%C5%BDIVA%C4%8CKOG-RADA-ZA-STRU%C4%8CNE-STUDIJE.pdf>
3. Bičanić, N. (2020): Aktualnosti u proračunskom računovodstvu, Teb, raspoloživo na: : [Aktualnosti u proračunskom računovodstvu od 1.1.2021. | TEB poslovno savjetovanje](#)
4. Dnevnik.hr (2020): Epidemiolog Dražen Jurković: "Nadam se da će situacija s epidemijom biti završena do početka ljeta iduće godine.", raspoloživo na: <https://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/prijeti-li-hrvatskoj-urusavanje-zdravstvenog-sustava-usred-najgore-epidemije---626302.html>
5. Državni zavod za statistiku (2020): PRVA PROCJENA TROMJESEČNOG BRUTO DOMAĆEG PROIZVODA za drugo tromjesečje 2020., raspoloživo na: https://www.dzs.hr/Hrv/Covid-19/bdp_2_q.html
6. European Union: An official website of the European Union, raspoloživo na: https://europa.eu/next-generation-eu/index_en

7. Europska komisija (2020): Gospodarske prognoze, raspoloživo na: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/jobs-and-economy-during-coronavirus-pandemic_hr#gospodarske-prognoze
8. Europska komisija (2021): Zimska gospodarska prognoza 2021, raspoloživo na: [Zimska gospodarska prognoza 2021.: Pred nama je teška zima, ali se vidi svjetlo na kraju tunela \(europa.eu\)](#)
9. Europska središnja banka (ESB) (2020): Makroekonomske projekcije, raspoloživo na: [Makroekonomske projekcije stručnjaka ESB-a za europodručje, rujan 2020. \(europa.eu\)](#)
10. Eurostat (2021): Euroindicators, raspoloživo na: [bf5d61eb-d36f-7fb4-97c8-a9ac2ae134cc \(europa.eu\)](#)
11. Financijski pokazatelji: [8 financijski-pokazatelji.pdf \(unios.hr\)](#)
12. HPB: Što pokazuju vaši financijski izvještaji, dostupno na: [HPB - Što pokazuju vaši financijski izvještaji](#)
13. Hrvatska gospodarska komora, (2020): Poteškoće u poslovanju i korona virus, Analiza ankete provedene među gospodarstvenicima, Zagreb, raspoloživo na: <https://www.hgk.hr/documents/poteskoce-u-poslovanju-i-covid-19hgk5e5b8959356f5.pdf>
14. Hrvatski zavod za javno zdravstvo (2021): Koronavirus.hr, Činjenice o koronavirusu, raspoloživo na: <https://koronavirus.hr/cinjenice-o-koronavirusu/55>
15. Hrvatski zavod za javno zdravstvo, (2020): Koronavirus.hr, Pitanja i odgovori o bolesti uzrokovanoj novim koronavirusom, raspoloživo na: <https://www.hzjz.hr/priopcenja-mediji/pitanja-i-odgovori-o-bolesti-uzrokovanoj-novim-koronavirusom/>
16. Lider Media (2020): Koronavirus u poslovnom svijetu: koje su posljedice i kako smanjiti rizik, Zagreb, raspoloživo na: <https://lider.media/poslovna-scena/hrvatska/koronavirus-u-poslovnom-svijetu-koje-su-posljedice-i-kako-smanjiti-rizik-130691>
17. Narodne novine (2009): Pravilnik o utvrđivanju proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i regionalne samouprave, NN(128/09), čl. 2
18. Narodne novine (2014): Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu, NN (124/2014), čl.4

19. Narodne novine (2014): Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, NN (124/2014), čl.21
20. Narodne novine (2014): Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu, NN (124/2014), čl.22
21. Narodne novine (2014): Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu, NN (124/2014), čl.23.-79
22. Narodne novine (2015): Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, NN (3/2015), čl.8-13
23. Narodne novine (2008): Zakon o proračunu, NN 87/2008, čl.4-12
24. Narodne novine (2008): Zakon o proračunu, NN 87/2008, toč. 51
25. Narodne novine (2015): Zakon o proračunu, NN (87/08), čl.1-2
26. Narodne novine (2015): Zakon o proračunu, (87/08, 136/12 i 15/15), čl.97
27. PLIVA zdravlje (2021): COVID-19 upala pluća, raspoloživo na:
<https://www.plivazdravlje.hr/aktualno/clanak/34684/COVID-19-upala-pluca.html>
28. Poslovni.hr/Fina (2020): Hrvatska među tri najpogođenija gospodarstva u EU, prve dvije poharala je korona, [Internet], raspoloživo na: [Hrvatska među tri najpogođenija gospodarstva u EU, prve dvije poharala je korona - Poslovni dnevnik](#)
29. Stomatološka klinika Split: Službena stranica, Split, raspoloživo na:
<http://www.spst.hr/Onama.aspx>
30. Stomatološka poliklinika Apolonija (2020): Zbog korone se mijenjaju stomatološki pregledi, Zagreb, raspoloživo na: <https://www.apolonija.hr/zubni-portal/novosti-iz-apolonije/zbog-korone-se-mijenjaju-stomatoloski-pregledi-sada-ih-mozete-obaviti-preko-mobitela/>
31. Stomatološka poliklinika Split (financijski izvještaji):
<http://www.spst.hr/Financijskaizvje%C5%A1%C4%87a.aspx>
32. Stomatološka poliklinika Split: O nama, [Internet], raspoloživo na:
<http://www.spst.hr/Onama.aspx>
33. Stomatološka poliklinika Split: Organizacija, [Internet], raspoloživo na:
<http://www.spst.hr/Organizacija.aspx>

34. Stomatološka poliklinika Split: Povijest, [Internet], raspoloživo na:
<http://www.spst.hr/Povijest.aspx>
35. Šlibar, D.: Instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja, raspoloživo na :
[Financije - Analiza FI.pdf \(omega-software.eu\)](#)
36. Tim4pin (2014): Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj kvalifikaciji, [Internet], raspoloživo na: [Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj kvalifikaciji \(Obrazac: RAS-funkcijski\) - TIM4PIN](#)
37. University of Oxford (2021): Oxford COVID-19 Government Response Tracker, raspoloživo na: <https://covidtracker.bsg.ox.ac.uk/>
38. World Health organizations, (2020): Coronavirus disease (COVID-19), Geneva, raspoloživo na: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19>

POPIS TABLICA:

Tablica 1: Usporedba koronavirusa u Hrvatskoj i svijetu

Tablica 2: Razredi u računskom planu

Tablica 3: Razdoblje sastavljanja financijskih izvješća

Tablica 4: Horizontalna analiza skraćene bilance Stomatološke poliklinike Split

Tablica 5: Horizontalna analiza bilance Stomatološke poliklinike Split

Tablica 6: Horizontalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima Stomatološke poliklinike Split

Tablica 7: Vertikalna analiza skraćene bilance Stomatološke poliklinike Split

Tablica 8: Vertikalna analiza bilance Stomatološke poliklinike Split

Tablica 9: Vertikalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima Stomatološke poliklinike Split

Tablica 10: Pokazatelji likvidnosti Stomatološke poliklinike Split

Tablica 11: Pokazatelji zaduženosti Stomatološke poliklinike Split

Tablica 12: Odnos imovine i obveza Stomatološke poliklinike Split

Tablica 13: Pokazatelji aktivnosti Stomatološke poliklinike Split

Tablica 14: Pokazatelji ekonomičnosti Stomatološke poliklinike Split

Tablica 15: Financijska neto vrijednost i neto vrijednost Stomatološke poliklinike Split

Tablica 16: Projekcije poslovanja

POPIS GRAFOVA:

Graf 1: Stopa rasta BDP-a

Graf 2: Stopa rasta BDP-a u usporedbi s istim tromjesečjem prethodne godine

POPIS SLIKA:

Slika 1. Kretanje gospodarstava odabranih tržišta

Slika 2. Tromjesečni rast BDP-a EU i europodručja

Slika 3. Stope rasta BDP-a prethodnog kvartala, postotne promjene na temelju sezonskih prilagođenih podataka

Slika 4. Stope rasta BDP-a u odnos na isti kvartal prethodne godine, postotne promjene na temelju sezonskih prilagođenih podataka

Slika 5. Sezonski prilagođene stope rasta tromjesečnog BDP-a

Slika 6. Kvartalni rast BDP-a

Slika 7. Mjesečna stopa nezaposlenosti

Slika 8. Kvartalno kretanje javnog duga

SAŽETAK

Cilj istraživanja je bio istražiti i detaljno opisati poslovanje županijske ustanove Stomatološka poliklinika Split u vrijeme globalne pandemije virusa SARS-CoV-2. Riječ je o zdravstvenoj ustanovi u vlasništvu Splitsko-dalmatinske županije koja sa HZZO-om svake godine sklapa Ugovor za pružanje specijalističko konzilijarne zdravstvene zaštite pacijenata. Kriza uzrokovana korona virusom uzrokovala je odljev pacijenata iz poliklinike s obzirom da rad u aerosolu predstavlja visoku opasnost za zarazu. Novonastala situacija je zahtijevala hitnu reakciju koja se manifestirala kroz reorganizaciju rada. Rad je bio smjenski organiziran pa je tako jedan tjedan radio jedan tim djelatnika, a sljedeći tjedan drugi tim. U radu su se primijenile tehnike horizontalne i vertikalne analize bilance i izvještaja o prihodima i rashodima ustanove. Također se koristila analiza putem financijskih pokazatelja koja je pobliže dala uvid u poslovanje ustanove kroz pet godina, s naglaskom na zbivanja u 2020. Sukladno s poboljšanjem situacije i popuštanjem epidemioloških mjera prikazala se projekcija budućeg poslovanja za 2021., 2022. i 2023. godinu.

Zaključno s ovim istraživanjem, financijska analiza je pokazala da je globalna pandemija utjecala na pad poslovanja ustanove, ali zbog brze i pravovremene reakcije, ista je spriječila veće gubitke s dugoročnim posljedicama u budućnosti.

Ključne riječi: covid-19, proračunsko računovodstvo, proračunski korisnik, analiza financijskih izvještaja

SUMMARY

The aim of the research was to investigate and describe in detail the operations of the public institution Stomatološka poliklinika Split during the global SARS-CoV-2 virus pandemic. It is a health institution owned by the Split-Dalmatia County, which concludes a contract with the Croatian Health Insurance Fund every year for the provision of specialist health care for patients. The crisis caused by the corona virus caused the outflow of patients from the polyclinic since working in an aerosol poses a high risk of infection. The new situation required an urgent reaction which manifested itself through the reorganization of work. The work was organized in shifts, so one team of employees worked one week, and the next week another team. The paper applied the techniques of horizontal and vertical analysis of the balance sheet and income statement of the institution. The analysis through financial indicators was also used, which gave a closer insight into the institution's operations over five years, with an emphasis on developments in 2020. In line with the improvement of the situation and easing of epidemiological measures, the projection of future operations for 2021, 2022 and 2023 was presented.

Concluding with this research, the financial analysis showed that the global pandemic affected the decline of the institution's operations, but due to the rapid and timely response, it prevented larger losses with long-term consequences in the future.

Key words: covid-19, budget accounting, budget user, analysis of financial statement